

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniška podjetja SLOV. Tiskarska. Direktor: Rudi Jančič. Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. Tiskarna: »Slov. poročevalca«, Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-522 do 23-26. Uprava: Ljubljana, Čopova ulica 59-III, telefon 22-575 in 22-621. Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. Poštni predal 29. Tekoči račun Narodne banke 601. Tr. l. Mesečna naročnina 200 din.

Poročevalac

Govor predsednika republike maršala Tita v Leskovcu — stališče vseh Jugoslovancev
Našega potrpljenja je konec!

Tristranska deklaracija volilni ma never — Mi in Italija nismo isto — Naše ljudstvo je odločno reklo: Ne! Izjave maršala na Okroglici niso bile propaganda — Ne bomo samo tisti, ki vedno žrtvujemo — O naših predlogih niso hoteli razpravljati — Branili bomo našo pravico v skladu z načeli OZN, če bo treba tudi z orožjem — Naše čete v Korakale v cono B — Pella govori o »prvem koraku« s tihim pristankom Washingtona in Londona — Mi nismo več voljni trpeti in stopamo v akcijo — Ponosa in svobode naših narodov ne more zlomiti nobena grožnja o ukinitvi pomoči — Naša roka je ponujena — Med starimi in novimi oblastniki v Rimu ni nobene razlike — Svoj odpor proti krivici moramo manifestirati z dostojanstvom — Zadnji predlog za rešitev spora — Maršal in ljudstvo mislita enako — Veliki odmev po vsem svetu

Leskovec, 10. oktobra. Nad 100.000 ljudi iz južnih krajev Srbije se je zbralo danes v Leskovcu in navdušeno pozdravljalo predsednika republike Tita, ki se je odzval povabilu, naj bi se udeležil slovesnosti na čast desetletnice ustanovitve južno-moravskih brigad.

Ko je v imenu leskovaške garnizije podal report general-major Radojica Nenezić, je prvoborec tega kraja general-major Vaso Smajović podal maršalu Titu report v imenu še živih borcev in voditeljev 18 južnomoravskih brigad. Po končanem pregledu razvrščenih brigad jih je maršal Tito pozdravil s temi besedami: »Tovariši in tovarišice, borci in voditelji južnomoravskih brigad! Prisrčno vam čestitam k temu velikemu dnevu z borbenim pozdravom: »Smrt fašizmu — svoboda narodom!«

Zatem so bila slovesno izročena odlikovanja VIII. srbski brigadi, ki je odlikovana z redom Bratstva in enotnosti I. stopnje, in IV. srbski brigadi, ki je odlikovana z redom za Zasluge za narod I. stopnje. V imenu odlikovanih brigad sta se maršalu Titu zahvalila dr. Milivoje Perović in inž. Vladimir Vujović, katerima je maršal Tito izročil odlikovanja za brigadi. Pri tem so prebrali ukaz, da je 125. pehotni polk imenovan za XIX. proletarsko brigado, ki bo v prihodnje slavila 25. september, t. j. dan, ko je bila l. 1943 ustanovljena prva šumadinska brigada.

Maršal Tito se je nato v spremstvu predsednika izvršnega sveta Srbije Petra Stambolića in general-majorja Smajovića podal na slovesno okrašen tribun, na kateri so bili že predsednik izvršnega sveta LR Makedonije Lazar Koliševski, člani zveznega izvršnega sveta Milentije Popović, Dobrović Radosavljević in Mihajlo Todorović, načelnik generalnega štaba generalni polkovnik Peko Dapčević, poveljnik skopske vojaške oblasti general Rade Hamović in drugi ugledni politični in vojaški voditelji kraja.

Maršal Tito je imel nato govor, ki so ga navzoči viharno odobraval, posebno še tiste dele, ki so se nanašali na Trst.

Tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da govorim danes ponovno o problemu, ki se ga vsi spominjate, o katerem smo že mnogo govorili in ki je dobil popolnoma nov značaj, tak značaj, kakršnega se ni nadejal nihče med nami, pa tudi v svetu ne. Govoril bom o Trstu. Vi veste, kako se je vprašanje Trsta razvijalo od začetka vojne do danes. Vi dobro veste, da so Trst osvobodile naše čete. Vi veste, da so se za Trst borili sinovi vseh naših narodov

in prellvali kri za njegovo osvoboditev. Veste, da so naši bratje v Istri nad dvajset let prenašali neverjeten teror in vse mogoče poskuse za njihovo uničenje po fašističnih voditeljih, o katerih lahko rečem, da niso bili mnogo slabši po svojih tendencah, kakor tisti, ki so danes v Rimu, kadar gre za interese naše domovine, za interese naših narodov. Leta 1945 smo morali pod pritiskom zapustiti Trst, da ne bi prišlo do spopada s tistimi, s

katerimi smo bili zavezniki v veliki osvobodilni vojni. Tedaj smo bili popolnoma sami, prepušteni samim sebi.

Razumijmo je, da se z rešitvijo kakršna je bila takrat, nismo nikoli sprizajzili. Takrat so nam govorili, da je Trst potreben za vezniškim armadam kot baza za oskrbovanje fronte in nadaljnje napredovanje v Avstrijo in Nemčijo. Dobro, če smo morali tedaj po silii iti iz Trsta, da bi se laže razvijala vojna, da bi bila to baza za preskrbovanje zavezniških armad, ki so napredovale proti Nemčiji, potem bo vsak vprašal, zakaj? Je bilo potem potrebno to bazo odtrgati od Jugoslavije in ustvariti nekažno svobodno ozemlje pod zavezniško upravo.

To je bilo zaradi tega, ker v tistem času nihče na svetu, pa tudi zavezniki niso imeli toliko moralne pravice, da bi v tistem trenutku dali Trst in vso cono Italijanom, ker so bili Italijani sovražniki njih in nas, Italijani so se borili, dokler so se mogli, dokler niso tili tepeni, dokler niso kapitulirali, dokler niso padli na kolena. Potem ko so bili na kolenu, so razumljivo v zadnji fazi, ko je bil nemški fašizem poražen, so dali tudi svoj prispevek v tej veliki borbi. Zaradi tega je bilo potrebno kot prvo etapo tu ustvariti svobodno ozemlje.

Z mirno pogodbo je Jugoslavija privolila v obstoj tega Svobodnega tržaškega ozemlja, ker se je morala izogniti temu, da bi se pokazala kot nepomirljivi faktor pri ustaljitvi miru v tem delu sveta, v tem delu Evrope. Toda razume se, da se s tem nismo sprizajzili za večne čase.

vice, kakor jih imamo mi pri upravljanju in da bo to samo začasna rešitev.

Tovariši in tovarišice, jaz sem odkrito rekel predstavnikom dveh velesil, da menim, da nima nihče pravice postavljati v isto vrsto nas in Italijo. Mi smo se vojskovali proti Italiji.

Besede izrečene na Okroglici velja o tudi danes

Tovariši in tovarišice! Ne nadno smo postavljeni pred izvršeno dejstvo. Toda za nas ni izvršeno! Za nas ni izvršeno. No in ko danes tu govorim, tehtam vsako svojo besedo in želim, da bi razumeli tudi ti. st, ki nas doslej niso hoteli razumeti, da govorim zelo resno in da govorim v imenu 17 milijonov ponosnih državljanih nov socialistične države.

Tovariši in tovarišice! Naša država je bila mnogokrat v zelo težkih situacijah. Moram reči, da smo danes zopet v zelo kočljivem položaju, toda storiti moramo tisto, kar je v interesu nas samih. Ker ne moremo več verjeti nikomur, se moramo opreti samo nase, na svojo hrabrost, na svojo pripravljenost, na svoje dostojanstvo in na svoje pravice. Na Okroglici sem govoril zelo resno, toda zdi se, da so me na Zahodu napačno razumeli, misleč, da je bila to samo propaganda pred 300.000 ljudmi. Ne, govoril sem tisto, kar misli naše ljudstvo. Govoril sem zelo odkrito, da bomo

proti fašizmu, proti tistim, proti katerim so se tudi oni borili. Priznavamo zavezniško pravico zasedati to ozemlje in tudi pravico ostati še dalje tam, toda nimajo pravice postavljati Italijo za okupatorja na tega ozemlja, nimajo pravice postavljati za okupatorja niti

nad pedjo naše zemlje, tistega, ki je bil sovražnik njih in nas v pretekli vojni. Tega akta ne priznamo. To sem jim rekel in mislim, da naše ljudstvo ni nikoli tako jasno in glasno reklo »Ne!«, kakor predčerašnjim s svojimi spontanimi demonstracijami in manifestacijami.

skrajnosti zaradi tega, ker je po memorandumu in deklaraciji zavezniških ministrov italijanski predsednik gospod Pella izjavil, da je to prva faza nadaljnega ureditvevanja njihovih agresivnih naklepov. To pomeni, tovariši in tovarišice, da smo bili k temu prisiljeni tudi zaradi te izjave o kateri mislim, da je gospod Pella ni dal pred svojimi parlamentom sam, brez odobrenja ali vsaj tihega odobrenja.

Tovariši in tovarišice! Vsi ukrepi, ki smo jih izdali in ki jih bomo še izdali, so popolnoma upravičeni, ker gre tu za vse tisto, o čemer smo govorili in česar nihče na svetu ni hotel slišati. Kaj pravi Pella v svojem zadnjem govoru pred parlamentom?

»V razgovoru z obema veleposlanikoma sem takoj poudaril tisto, kar se sestavlja iz komunikacije naj zdelo potrebnim posebej poudariti, da morebitni italijanski prevzem odgovornosti v administraciji v Trstu in conji A nikakor ne bi mogel pomeniti odstopa od revindikacij na italijanstvo vsega Svobodnega tržaškega ozemlja, torej tudi cone B. Lahko zagotovim kolegom, ki so mi postavili vprašanje, kakor tudi vam vsem, ki ste z enako zaskrbljenostjo spremljali usodo svojega velikega dela, tako važnega za našo zgodovino, da sporočijo ameriške in britanske vlade niti po obliki niti po vsebini ne prejudicij na kakršni koli način priznanja legitimnih pravic na celotno ozemlje, to je tudi na cono B. Ne prejudicijamo možnosti italijanske vlade, da uveljavlja ta načela in da jih uresniči. Uporabljač najpriznane oblike, zavezniški sklep ni v kontradikciji s tripartitno deklaracijo, temveč na njej vztraja in na njej gradi. Ta odlok oživlja ureditev, ki je provizorijalna.«

Tu smo tovariši. Meni pa so rekli gospodje, ki so mi izročili memorandum, da sploh ne pride v poštev, da bi bilo to na osnovi tristranske izjave, da je to rešitev, ki bo verjetno trajna in da bo Pella verjetno dal izjavo o pravih slovenske manjšine itd. itd. Gospod Pella je govoril gotovo z njihovo vednostjo in verjetno z njihovo odobravitvijo.

Ali smo storili prav, da smo pravočasno reagirali, da nas ne bi ujeli v past. Kaj je prav, zaprav s tem, kar sem preje rekel o tristranski deklaraciji, ki je niso mogli izvesti, pa jo hočejo na svoj način uresničiti. S tem aktom, ki je neverjeten in naravnost nerazumljiv, soto deklaracijo realizirali, s tem da

vse to sprejela kot dejstvo ne glede na to, da je Trst v osrčju našega ozemlja, da so tu baje v veliki večini Italijani in da je treba etnično načelo spoštovati. Bili so proti temu. »Tevajl smo kondominij. Sli so mimo tega in niso hoteli o tem niti razpravljati. Dalje smo predlagali internacionalizacijo Trsta s tem, da se čisto slovenski predeli priključijo k naši državi. O tem niso hoteli niti razpravljati.

Imamo pravico upora biti vsa sredstva, tudi oboroženo silo

Tovariši in tovarišice! Za vse to so bili gluhi in so delali svoje. In kaj so storili? Storili so to, česar govorijo niso želeli doseči s tem svojim dejanjem. Ko so mi znanostni predstavniki izročali memorandum, so izjavili, da žele s tem dejanjem ustvariti znošne odnose med nami in Italijo, da bi se na ta način mogla tu utrditi fronta, ker pravijo, da je najslabša točka prav na tem mestu, fronta proti agresiji, ki se v Evropi ustvarja. Rekel sem jim, da to vse skupaj ni točno, da bo to položaj samo poslabšalo in da bo to imelo nedogledne posledice. Danes, ko smo pred tako stvarnostjo, kaj moramo storiti? Naše ljudstvo je reklo svoj »Ne!«

Naše ljudstvo je ogorčeno. Mi smo odločno zaščitili naše interese v duhu ustanovne listine OZN in imamo pravico uporabiti vsa sredstva, ki jih ta Ustanovna listina predvideva, vključno oboroženo silo, če bo potrebno, branec mir. Pravica je na naši strani. Njihovo dejanje je enostransko. Prekršili so mirovno pogodbo. Imamo pravico dvigniti se proti tej kršitvi in proti krivici naših koristi.

Tovariši in tovarišice! Zeleni, da se to resno razume, ker tako ne more več dalje. Zahtevamo, naj preključijo ta svoj sklep, ki je nemogoč, ki ga mora obsoditi vsak pošten človek na svetu. Zadovoljevati apetite italijanskega imperijalizma na račun majhne države, ki je prešla za skupno stvar toliko krvi, to je več kot nerazumljivo. S tem se ne bomo strinjali. Če so hoteli doseči neko normalizacijo, tedaj niso smeli tečaj storiti na ta način. Niti vprašali nas niso o tem, napravili so to, misleč smalo bodo rogozili, potem pa bo vse v redu. Ne! Tovariši in tovarišice, moram vam povedati — takrat, ko so na ulicah Beograda, Zagreba in vseh naših krajih izražali svoje ogorčenje in negodovanje nad tem, je bilo našim četam ukazano, naj gredo v cono B, da tam okrepe naše sile. Vkorakale so v cono B.

Tovariši in tovarišice, povedati sem, da smo to storili in da izdajamo še nadalje vse potrebne ukrepe v tej smeri, da sami zaščitimo svoje koristi in spoštovanje tistega, kar so tudi oni podpisali. Na podlagi Ustanovne listine OZN imamo pravico to storiti in ne bomo dovolili, da bi se italijanski imperijalizem tako lahko širil proti nam in nam ponovno trgali kos za kosom. To smo storili in pripravljeni smo iti do

nas, so premazali in odstranili vse italijanske javne napise po cestah. Na drugi strani pa je Titov govor povzročil pravo paniko med iredentisti, ki so do zadnjega upali, da bodo italijanske čete pod zaščito anglo-ameriških čet osvojile Trst in potem obračunale s tržaškimi demokrati in Slovenci, kakor so že grozili.

Italijanski iredentisti so že večeraj pozivali tržaško prebivalstvo, naj izobesi italijanske zastave. Te pozive so ponovili tudi danes, toda kljub grožnjam in propagandi je odziv porazno slab. Tržačani nečisto pokazati nobenega navdušenja zaradi prihoda Italije. Nasprotno, se

naš so premazali in odstranili vse italijanske javne napise po cestah. Na drugi strani pa je Titov govor povzročil pravo paniko med iredentisti, ki so do zadnjega upali, da bodo italijanske čete pod zaščito anglo-ameriških čet osvojile Trst in potem obračunale s tržaškimi demokrati in Slovenci, kakor so že grozili.

Italijanski iredentisti so že večeraj pozivali tržaško prebivalstvo, naj izobesi italijanske zastave. Te pozive so ponovili tudi danes, toda kljub grožnjam in propagandi je odziv porazno slab. Tržačani nečisto pokazati nobenega navdušenja zaradi prihoda Italije. Nasprotno, se

Na splošno pa vlada v Italiji še velika zaskrbljenost in pojavile so se prve gospodarske posledice. V Trstu je že okoli 20.000 brezposelnih. Anglo-amerikanci so odpustili uslužbenca z odpovedjo 15 dni. Posledice se čutijo tudi v gospodarstvu. Nihče neče ničesar kupovati, vrednost delnic je padla. Iredentisti vodijo vedno ostrejšo propagando za zavojevanje južne Italije in vse Dalmacije. Med prebivalstvom razširjajo letake, na katerih so napisali: »Naj živi italijanska južna krajina, italijanski Pulj, Zadar,«

(Nadaljevanje na 3. strani)

ODMEVI TITOVEGA GOVORA V TRSTU

Panika med iredentisti

Slovenci so od navdušenja jokali — Jugoslovanske zastave v cono A — Italijanski zastav je celo v središču Trsta vedno manj — Fašistične zahteve po Dalmaciji — Delavci obsojajo Vidalijevo gonjo v korist italijanskega imperijalizma

Trst, 10. okt. (Od našega stalnega dopisnika) V teh težkih dneh, ko je večina prebivalstva v Trstu živela v strahu pred prihodom italijanskih čet, so Tržačani sprejeli Titovo odločeno in jasne besede z velikim odobravanjem. Govor Tita so poslušali po vsem Trstu. Zanimanje zanj je bilo velikansko. »Ultimo Notizie«, ki so objavili le kratke izvirke iz govora, so bile takoj razprodane. Slovenci so bili tako navdušeni, da so od veselja jokali. Med prebivalstvom se je zopet dvignila moralna in zelo je zrasel ugled Jugoslovavije. V nekaterih slovenskih vaseh so začeli izobesiti jugoslovanske zastave, na Obči-

nah so premazali in odstranili vse italijanske javne napise po cestah. Na drugi strani pa je Titov govor povzročil pravo paniko med iredentisti, ki so do zadnjega upali, da bodo italijanske čete pod zaščito anglo-ameriških čet osvojile Trst in potem obračunale s tržaškimi demokrati in Slovenci, kakor so že grozili.

tisti, ki so zastave razobesili, so jih samo zaradi groženj iredentistov. Zastav ni nikjer v predmestjih ali na podeželju, temveč samo na nekaterih ulicah v centru. Če odstejemo javne zgradbe in sedeže iredentističnih organizacij, ostane le majhen odstotek tistih, ki so se odzvali. »Plebiscit« z zastavami je jasno pokazal, da Tržačani nečisto povratka Italije.

Na splošno pa vlada v Italiji še velika zaskrbljenost in pojavile so se prve gospodarske posledice. V Trstu je že okoli 20.000 brezposelnih. Anglo-amerikanci so odpustili uslužbenca z odpovedjo 15 dni. Posledice se čutijo tudi v gospodarstvu. Nihče neče ničesar kupovati, vrednost delnic je padla. Iredentisti vodijo vedno ostrejšo propagando za zavojevanje južne Italije in vse Dalmacije. Med prebivalstvom razširjajo letake, na katerih so napisali: »Naj živi italijanska južna krajina, italijanski Pulj, Zadar,«

(Nadaljevanje na 3. strani)

Trg revolucije 10. X. 1953.

Nihče nima pravice postaviti Italije za okupatorja našega ozemlja

Mi smo se s tem sprizajzili, zlastno, želeč, da se nekoč najde pravilna rešitev, da se nekega dne pravilno ocenijo upravičene zahteve naše države, naših narodov in žrtve, ki so jih naši narodi dali v velikem boju proti okupacijam svražnikom Nato se niso mogli zediniti kdo bo govoril. Nato je prišel čas, ko so zahvalni zavezniki iz mnogih raz-

gov, ki so v glavnem v njihovi interesih, izdali tristransko deklaracijo. Da bi pomagali bistvenemu predsedniku Italijanske vlade k zmaji na volitvah, so hoteli dati kos s krvjo prepolne naše zemlje vključno s Trstom namesto da bi jo dosegel z reševanjem notranjih gospodarskih in socialnih problemov.

Tovariši in tovarišice! Tripartitne deklaracije nismo nikoli priznali. To je bil enostranski akt, ki ga nismo mo-

gli sprejeti. Prejšnja in sedanja italijanska vlada stalno mahata po zraku s tripartitno deklaracijo in zahtevata, da se uresniči. Ko so zavezniki videli, da tega ni mogoče izvesti brez našega privočenja in da ne bomo na to nikoli pristali, so napravili neko drugo stvar. Sedaj so deloma realizirali to tripartitno deklaracijo s tem, da so s svojim zadnjim aktom predčerašnjim dali Italiji pravico zasedati Trst in cono A, če da ji s tem dajejo iste pra-

prihod italijanskih čet v cono A smatrali za agresivno dejanje proti naši državi. Danes na tem mestu tehtam vsako besedo in izjavljam, da tisto, kar sem rekel na Okroglici, velja tudi danes, da tako gledamo tudi danes in da bomo izdali vse ustrezne ukrepe, da bi tisto, kar smo rekli, tudi realizirali.

Tovariši in tovarišice! Naše ga potrpljenja je konec. Ta in leta smo delali vse mogoče, da bi prišlo do rešitve, ki ne bi preveč okrnila naših interesov in ki bi v vsemno ustvarila znošen položaj v tem delu Evrope. Dajali smo razne predloge, v katerih smo tudi mnogo žrtvovali. Toda hoteli smo, če se to vprašanje rešuje naj se rešuje sporazumno z nami, da povemo »za to smo, za to ni-

V Mariboru začel V. kongres LMS

Preko 500 delegatov — Kongresu prisostvujejo Vida Tomšič, Stane Kavčič in številni nekdanji voditelji SKOJ — Pozdravno pismo Titu — Govor Staneta Kavčiča

Maribor, 10. oktobra. Danes ob 16.30 se je v lepo s cvetjem in zastavami okrašen veliki uniojski dvorani v Mariboru začel V. kongres LMS, ki mu prisostvujejo nad 500 delegatov mladinskih organizacij iz vse Slovenije. Hkrati je s kongresom združena tudi slavnostna proslava desetletnice I. kongresa Zveze slovenske mladine, ki je bil na osvoboditveni obletnici leta 1943 v Kočevski Reki.

Poleg rednih delegatov s se današnjega slavnostnega zasedanja kongresa udeležili tudi številni udeleženci zgodovinskega I. kongresa v Kočevski Reki in mnogi gostje. Med drugimi so danes prisostvovali slavostni otvoritvi Vida Tomšič, Stane Kavčič, Janez Vipotnik, France Perovšek, Franc Kimovec-Ziga, France Lubej, Vladko Majhen,

Miloš Ledinek, Franc Simončič, Mitja in Sergej Vošnjak, Roman Albreht, Vilma Bebler, Viktor Stopar in še mnogi drugi, ki so pred desetletji leti bili v prvih borbenih vrstah SKOJ in revolucionarnega mladinskega gibanja.

Kongresu so se nadalje udeležili tudi sekretar CK LMS Milojko Druvotič, mladinske delegacije vseh republik mladinskih organizacij, delegati koronarne mladine ter delegati Zveze slovenske mladine v Italiji. Ko je predsednik centralnega komiteja LMS tov. Tine Remškar otvoril kongres in so izbral delovno predsedstvo, je zbrana mladina najprej v globokem spoštovanju počastila spomin umrlega velikega jugoslovanskega revolucionarja Borisa Kidriča. Posebna delegacija je odnesla na

njegov grob prekrasen venec. Lepe vence so prinesle tudi delegacije republik mladinskih organizacij.

Med I. mladinskim kongresom 1943. leta v Kočevski Reki in današnjim kongresom po desetletjih je najtesnejša zveza, — je uvidoma poudaril tov. Remškar. Tudi danes je v mladini isti heroizem, ista borbenost, ki je prešla skozi mlado revolucionarno pokolenje. In s prav istim žarom in predanostjo gradi danes mladina socializem in varuje našo neodvisnost ter pridobuje osvobodilnega boja, ki jih je s krvjo in življenjem ustvarila mladina vseh jugoslovanskih narodov.

Zatem je mel v postavitve desetletnice I. kongresa Zveze slovenske mladine slavnostni govor član centralnega komiteja ZKS tov. Stane Kavčič.

vlogo mladine v njej. Ne, to ni potrebno! Ta borba ne rabi romantike in poveljevanja kajti bila je preveč stvarna, surova, velika in težka. Pač pa govorimo o tem zato, ker so politične tradicije polpreteklele dobe in lastnosti tedanjih borcev močno vzgojno sredstvo za izoblikovanje socialistične zavesti in za vzgojo naše mladine. Zlasti pa je treba nekatere socializmu škodljive pojave današnjega dne osveteliti tudi z idejami in zavestjo borcev iz težkih časov oborožene borbe. Ne bom podrobno obravnaval teh pojavov, ker to bo napravil kongres, tu bi omenil le enega izmed njih. Mislim na zavest o skupnosti naše borbe in ciljev ter o povezanosti usode vseh jugoslovanskih narodov. Ta zavest je bila pri vseh borcih, aktivistih, mladincih in ostalih ljudih, ki so na karšenkoli način sodelovali v borbi izredno močno razvita. Zmaga Gubčeve brigade je bila hkrati tudi praznik za Cankarjevo, Serčerjevo in za vse ostale partizane. Če so SKOJ-evci na Frimorjem poginili Lahe v beg smo se te ga veselili in se smejali vsi. Zmaga partizanov na jugu so bile naše zmage, naše žrtve njihove žrtve in njihovo veselje, je tudi naše veselje. Sedaj pa včasih v tem pogledu dokaj čudno izgleda. So tovariši, ki mislijo, da je sedaj že vsaka republika, okraj, mesto, občina ali podjetje že sam za sebe svet, popolnoma neodvisen in ločen od ostalih. Mi moramo zavest o skupnosti krepiti in razvijati predvsem v okviru celotne Jugoslavije in tudi naravnih, v povezanosti z vsem naprednim svetom, ne pa dopuščati, da go razni, blago rečeno kratkovidni sečirajo na drobne delce in zapirajo med ožke plove slovenskega nacionalizma in sode po majhnih vrtičkih lokalističnega praktičizma. Predvsem mladino moramo vzgajati v širokem socialističnem duhu, v duhu, ki bo v bodočnosti povezal vse ljudi v enakopravno in resnično človeško skupnost, mirnega sodržja in medsebojnih pomoči vseh narodov.

Tovariši in tovarišice! Generacija, ki je imela svoj I. kongres pred desetimi leti se sedaj poslavlja ob mladosti. Ona stopa v življenje zrela in polna izkušenj in zavzema nova mesta v tovarnah, šolah, združenjih, v armadi, v ljudskih odborih in delavskih svetih. Naša mladost ni bila lahka, toda če bi se enkrat bilo tako kakor je bilo, bi šli brez omarjanja po isti poti kot smo šli, včeraj, danes in jutri do kraja zvesti in predani revoluciji, partiji, Titu in socialistični mladini. Mi ne tarnamo zaradi minule mladosti, ampak smo ponosni nani. Veselimo se srečnih in prihodnosti polnih mladostnih let sedanjega mladega pokolenja. Želimo in zahtevamo, da se to pokolenje zaveda življenjskih pogojev, pravic in bodočnosti, ki jih daje socialistična Jugoslavija. Mi, starejši mladinci želimo vam mlajšim, da v bodočnosti z ustvarjalnim delom pri razvoju socialističnih odnosov, z fizičnim in umskim delom, pri stroju in v laboratoriju, na polju in v šoli, v umetnosti in znanosti dosežete in presežete slavo in junastvo naših dejanj v preteklosti. Zato pa se učite in delajte, bodite veseli in mladostni in glejte, da bo vaše znanje, morala, obnašanje in življenje doma, v šoli, na ulici, na zabavi, v športu in pri razvedrilu vedno v skladu z dolžnostjo in dostojanstvom državljana naše socialistične domovine.

Naj živi I. kongres Zveze slovenske mladine! Naj živi ljudska mladina Slovenije! Naj živi naša skupna domovina socialistična Jugoslavija in njen voditelj tovariš Tito!

Mariborski pionirji so nato poklonili častnim gostom, delegatov s I. kongresa šopke nageljev in jim naročili: »Prosim vas, pišite Titu, naj bo konec krivice in Trstula Zbrani delegati so zatem poslali v ime slovenske mladine maršalu Titu naslednje pismo:

V pozdrav z našega kongresa — zate, Tito, najprej dolg in radosten aplavz, ki mu ni konca in ki v splet vseh vzklikov, najrazličnejših želja in pa obljub nenehno vpleta Tvoje ime. Tvoj lik in skrite upe, da si nas, mladih, kakršni smo zrasli v naš bogati čas, zares vesel.

Pravkar smo se v spominu premaknili deset let nazaj. Naš kongres združujemo s proslavo desete obletnice prvega kongresa Zveze slovenske mladine, ki se je takrat vršil v Kočevski Reki. Delegati tega zgodovinskega kongresa so sredi nas Niso prišli vsi; mnogi so svojo mladost in svoje tihočere mlade sanje o svetli prihodnosti žrtvovali za našo svobodno jutro.

Vsi smo še tam — na prvem kongresu. Besede, ki jih je z njim povezal in jim pridružil vsa vredna dejanja mladih SKOJ-evcev, partizanov, ku-

Lazar Koliševski o pomenu proslave 11. oktobra, ob Dnevu vstaje makedonskega naroda

Dopisnik »Slovenskega poročevalca« v Skoplju, Doksim Muratovski, je zaprosil predsednika izvršnega sveta Narodnega zbora LR Makedonije Lazara Koliševskega, naj za slovenske bralce odgovori na nekaj vprašanj glede na proslavo 11. oktobra, Dneva vstaje makedonskega naroda, in desetletnico ustanovitve prvih makedonskih brigad.

V čem je zgodovinski pomen 11. oktobra za makedonski narod?

Makedonski narod se je v svoji zgodovini večkrat uprl proti svojim zatiralcem, kljub veliki hrabrosti in borbenosti pa so se te vstaje vendarle končale z neuspehom. Ilindenska vstaja l. 1903, največja in najbolj množična vstaja v času otomanskega imperija, se je prav tako končala z neuspehom. Čeprav pa iz teh vstaj makedonski narod ni izšel kot zmagovalci in čeprav so po vstajah zatiralci zalivali s krvjo uporniške kraje in se maščevali nad nedolžnim prebivalstvom, ti neuspehi vendar niso zlomili borbenega duha naroda; vera v končno osvoboditev ni nikdar prenehala, neila je duha mladih pokolenj, da niso klonila pred neuspehom in pred nasiljem zatiralcev, ter je jeklenila naslednje naraščaje, da so vztrajali v boju do končne osvoboditve svojega naroda.

In ko je 11. oktobra 1941. leta makedonski narod na poziv KPJ ponovno prijel za orožje v boju proti nemškimi, bolgarskim in italijanskim okupatorjem ter njihovim služabnikom, je bil tokrat odločen, da ne odneha in da se bori do konca, dokler si ne pribori svoje nacionalne in socialne osvoboditve.

In zares. Od malih partizanskih odredov v začetku se je narodnoosvobodilno gibanje pod vodstvom naše slavne Partije in tov. Tita razvijalo čimdalje močnejše in močnejše, tako da je l. 1944 že prešlo v množično vseljudsko vstajo, a iz malih partizanskih odredov so se ustanovile brigade, divizije in korpusi, ki so se skupne z ostalimi enotami jugoslovanske ljudske armade l. 1945 borile za osvoboditev tudi poslednjih neosvobodjenih delov naše skupne domovine — Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Vsaj makedonskega naroda, začeta oktobra leta 1941, je pomembna tudi zaradi tega, ker se je v njej makedonski narod z orožjem spopadel in razširil račune s svojimi »večnimi osvoboditelji« — velikobolgarskimi hegemoni — ki so, zaslepljeni z imperialističnimi pohlepi, predstavljali sebi kot osvoboditelje, bolgarsko okupacijo Makedonije pa kot njeno »osvoboditev«.

Potrebno je poudariti tudi to, da tokrat borba makedonskega naroda ni bila osamljena kakor prej, temveč je bila povezana z borbo ostalih bratskih narodov Jugoslavije proti skupnemu sovražniku. V tem splošnem in skupnem boju proti okupatorjem so se narodni jugoslovanske medsebojno podpirali ter se jim je posrečilo z združenimi napori priboriti si svobodo. Ako ne bi bilo tega medsebojnega

podpiranja v narodno-osvobodilni vojni, ne bi mogli ustvariti tega, kar imamo danes in s čimer se ponasamo — našo svobodno socialistično domovino FLRJ. V tem skupnem boju sta se kalila in krepila bratstvo in enotnost makedonskega naroda z ostalimi narodi naše domovine.

Zato je morala tudi vstaja, začeta 11. oktobra 1941. leta, roditi sadove in prinesiti popolno nacionalno in socialno osvoboditev makedonskega naroda, posledica te zmage pa je bila ustanovitev Ljudske republike Makedonije v bratski skupnosti svobodnih in enakopravnih narodov FLRJ. S tem so bile v mnogo večjem obsegu uresničene stoletne težnje mnogih pokolenj naših narodov in nešteti žrtve, ki so padle v bojih proti različnim osvajalcem in zatiralcem skozi stoletja. V tem je tudi največji pomen oborožene vstaje makedonskega naroda od leta 1941 do 1945.

Kateri so glavni uspehi v razvoju LR Makedonije po letu 1945?

Nesporni so uspehi, ki jih je LR Makedonija dosegla na vseh področjih svojega nacionalnega razvoja po osvoboditvi. Iz zaostale dežele z zelo slabim in nerazvitem gospodarstvom, velikim številom nepismenih, s slabim in nezadostnim omrežjem prosvetnih in zdravstvenih ustanov je Makedonija, ko je obnovila ono malo, kar je imela in kar je bilo porušeno, stopila na pot modernega razvoja ter likvidirala postopno mnoge ostanke preteklosti in pri tem stalno zboljševala življenjsko raven svojih delovnih ljudi.

V tej dobi od osvoboditve pa doslej je bilo zgajenih mnogo novih objektov, kakršnih prej sploh ni bilo. Novozgrajene hidrocentrale (Sapunička, Došnica, Pesocani in Zrnovci) ter termocentrala Maždžari pri Skoplju so povečale proizvodnjo elektroenergije na 832% v primerjavi z letom 1939. Indeks industrijske proizvodnje se je povečal na 221% glede na leto 1939, prihodnja leta pa se bo povečal na 318%. Razširjeni so bili stari in odprti novi rudniki.

Tudi v kmetstvu so bili doseženi veliki uspehi. Iz zaostalega kmetstva, ki je temeljilo na lesnem plugu, se je danes razvila gospodarska panoga, v kateri čim-

Proslava obletnice makedonske vstaje

Skopje, 10. oktobra. Glavno mesto Makedonije bo doživelo jutri eno izmed največjih slavij — proslavo bo 11. oktober, dan vstaje makedonskega naroda proti fašističnim okupatorjem in desetletnico ustanovitve prvih makedonskih brigad. Pri proslavi bo sodelovalo ljudstvo iz vse Makedonije in dela kosovsko-metohijske oblasti, katere sinovi so se z ramo ob ramo točili z Makedonci v prvih makedonskih brigadah.

Skopje je vse okraшено z zastavami, slikami, slavoloki in transparenti. Zlasti lepo je okrašeno poslopje makedonskega narodnega gledališča, kjer je bila nočjo slavnostna akademija.

Za obrambo pravic in neodvisnosti naše domovine stojijo kar 6000 slovenska mladina. Kongres nadaljuje delo jutri.

Odlikovanje narodnih herojev v Makedoniji

Predsednik FLRJ, Josip Broz Tito je odredil, da se za brezprimerni heroizem v boju proti ljudskim sovražnikom in za dokazano junastvo in zasluge v narodnoosvobodilni borbi od 1941 do 1945 odlikujejo z redom Narodnega heroja:

Apostolski (Mile) Mihajlo, Bulatović (Nikole) Uroš, Kočevski (Cvetkovič) (Petra) Fana, Mojsovski V. Angel, Radusinović (Petra) Mitar in Temeljovski J. Borko.

Poleg tega je predsednik republike z drugim ukazom odlikoval za dokazano hrabrost, delo za bratstvo in enotnost med našimi narodi in zasluge za narod, pridobljene med narodnoosvobodilno vojno, več rezervnih oficirjev, podoficirjev in vojaških obveznikov iz ljudske republike Makedonije.

ODLIKOVANJE

PADLIH HEROJEV

Predsednik FLRJ Josip Tito je odredil, da se za dokazani brezprimerni heroizem v boju proti ljudskim sovražnikom in junastvo ter zasluge v narodnoosvobodilni vojni od 1941 do 1945 odlikujejo z redom narodnega heroja:

Arsenijević Mirko, Dragiselić (Velimir) Dara, Estreja (Halma) Ovdaja, Mara, Gavrilovski (Aleksov) Kiro, Gilić (Nikola) Miloš, Mićo, Jovčević (Koste) Rade, Kortagin, Kočevski (Filipov) Lazo, Limani (Jaja) Kaba, Mihajlović (Mile) Zlate, Milevski (Vladimir) Mirko, Palikuća (Serifa) Iba, Popovski (Lazarov) Panče, Raičević (Ilije) Vlado, Stojčević (Ilije) Dijoče, Stojmenov (Milanov) Blagoja, Sučević (Tome) Slobodan, Bodo, Točkovski (Petrov) Blažo, Volnarovski (Ićkov) Krume.

Lazar Koliševski

dalje bolj in hitreje prodira mehanizacija. Pred vojno smo imeli nekaj deset traktorjev, danes pa jih imamo nad 850, poleg tega okoli 300 strojev za žetev, 250 mlatic, 1350 sejalnic itd. Vzporodno s tem se je dvigala tudi življenjska raven delovnih kmetov. Zlasti zbujajo pozornost veliko število novih stanovanjskih poslopj, saj je v nekoliko minulih letih zgradila po naših vseh vsaka štirina družina nov dom.

V področju prosvete in ljudskega zdravja je bilo odprtih 572 novih osnovnih šol, 146 osemletnih, 29 strokovnih šol, 4 učiteljskega, univerza s petimi fakultetami. Zgrajeni so bili 12 novih bolnišnic, s čimer se je število bolniških postelj povečalo na 350% v primerjavi z letom 1939, itd. itd. To je samo nekoliko podatkov, ki osveščajo nagli napredek in uspehe, katere je dosegla naša ljudska republika po osvoboditvi.

K tem velikim uspehom pri nas je mnogo prispevala tudi pomoč bratskih republik tako gornj, kakor tudi s kadri. Nemogoče bi bilo mnogi uspehi, ki smo jih dosegli, ako te pomoči ne bi bilo. Pomanjkanje strokovnih kadrov pri nas so odpravili mnogi strokovnjaki iz LR Srbije, Hrvaške in Slovenije, ki so prišli na naše povabilo. Moram reči, da so se mnogi izmed njih radi odzvali povabilu, naj nam s svojim znanjem in izkušnjami pomagajo, in ko so delali pogosto v težkih življenjskih okoliščinah, brez mnogočesa, kar so imeli doma, so v voljo in vneto izpolnjevali svoja naloge ter tako privedli naše gospodarstvo na pot modernega razvoja, naše preprosto zdravstvene ustanove pa dvignili na višje stopnjo.

Kateri so neposredni in osnovni problemi LR Makedonije danes in v bližnji perspektivi na političnem, družbenem, gospodarskem in kulturno-prosvetnem področju?

Rekel bi, da je po mojem mnenju eden izmed osnovnih neposrednih političnih problemov pri nas nadaljnja borba proti birokratizmu in birokratskim pojavom, kar je direktno povezano z borbo proti zaostalosti kot dedičini iz preteklosti, ki jo je pri nas še precej, ter se zaradi tega to vprašanje pojavlja pri nas kot politično vprašanje. Birokratizem bomo likvidirali s široko in dolgo organizirano delavnostjo naše socialistične zveze delovnega ljudstva ter ostalih družbenopolitičnih organizacij ob pojasnjevanju naše politične in družbene stvarnosti, razvijanju in negovanju socialističnih in demokratičnih metod dela ter s čim dalje večjim dviganjem politične zavesti in splošne kulture naših delovnih ljudi. Na ta način bomo še bolj okrepili med našimi ljudmi zavest, da so interesi skupnosti obenem tudi njihovi lastni interesi ter bomo pri tem izkoreninili partikularistične pojave in birokratske težnje, ki se ponekod pojavljajo.

Na gospodarskem področju je po mojem mnenju najbolj važna naloga, da dokončamo in spustimo v obrat začete ključne objekte — mavrovske hidrocentrale, rektile, tovarne v Štipu in Tetovu, tovarno porcelana v Titovem Velešu, cementarno in steklarno v Skoplju ter drugo. Jeklarne, ki se bo gradila v Skoplju, bo ogromen objekt, v katerem bodo zaposleni tisoči novih ljudi, s čimer se bo številčno nenavadno povečal naš delavski razred, kakor tudi njegova politična vloga v našem družbenem življenju.

V kmetijstvu bo naša naloga, da posvetimo predvsem mnogo večjo pozornost kakor doslej mehanizaciji in mehanizaciji kmetijstva. Z melioracijo zemljišč bomo dobili nove obdelovalne površine in omogočili namakanje različnih kultur v kritičnem času, z okrepitevjo mehanizacije pa bomo dvignili kmetijsko proizvodnjo na višjo, produktivno stopnjo.

V kulturno-prosvetnem pogledu bo treba še mnogočesa storiti, da bi se zabrisali tudi poslednji sledovi zaostalosti, tega težkega bremena iz stoletnega suženstva. Na tem področju bodo mnogo pomagali tudi naši mlajši novorojeni koliki naraščajoči pravi prihodniki. Ker število novih učencev in študentov rapidno narašča iz leta v leto, se občuti pomanjkanje ne samo višjih, temveč tudi srednjih učnih moči v gimnazijah in drugih srednjih šolah, kakor tudi precejšnje pomanjkanje šolskih prostorov.

Govor Staneta Kavčiča

Desetletno obdobje, ki nas loči od I. kongresa Slovenske mladine je tako pomembno, važno, in polno velikih dejanj, odločitev in dogodkov, da o njem mora in more soditi le zgodovina. Tako je naša današnja proslava le skromna manifestacija velikih in zgodovinskih dni, ki so za nami. Spominjamo in slavimo jih

Stane Kavčič

zato, da bi s tem ponovno dali priznanje naši veliki borbi in tudi zato, da bi sedanja mlada generacija čim bolj spoznala in razumela vsebino naše revolucije in veličino naše borbe in njenih žrtv. Borba slovenskega in ostalih jugoslovanskih narodov v zadnjem desetletju in delež slovenske mladine in mladine ostalih jugoslovanskih narodov v tej borbi, ni ustvarila samo boljše življenjske pogoje, svobodo in neodvisnost sedanji generaciji, ampak je tudi velika zakladnica splošno človeških pridobitev, pozitivnih lastnosti in resnično človeških vrlin, in na njih in z njimi je treba vzgajati sedanjo in tudi bodočo mlado pokolenja naših narodov. Seznaniti in posredovati naši mladini ne samo zgodovinske datume osvobodilne borbe in socialistične graditve, ne samo geografske podatke in suhe številke, ampak in predvsem duha te borbe, vsebino idej, veličino žrtv in naporov, človečnost, junastvo, tovarništvo, požrtvovalnost, nesebičnost in ostale lastnosti borca osvobodilne borbe in graditelja socializma — to je naloga nas vseh, ki smo imeli tekočo dolžnost in velik pogum,

srečo in čast biti se, sredi razburkanih družbenih tokov pretekle dobe.

Desetletnica I. kongresa Slovenske mladine slavimo v času ko so politični in materialni uspehi socialistične Jugoslavije vidni bolj kakor kdaj koli prej. Sovjetska kontrarevolucionarna politika je bila s Titovo Jugoslavijo tepena kot še nikoli do zdaj. Ni nobenega vzroka upati, da bi kakršne koli kombinacije nekaterih zahodno-imperialističnih krogov doživele boljše usodo. Naš ugled v svetu neprestano raste. Njega ne morejo omajati in zaustaviti krčmarsko barantanje, enostranske odločitve ali histerično kričanje od lastne zmede zmedenih italijan, trendistov. Mi smo in ostanemo dosledni borci za mir in proti vsaki agresiji. Tujega nočemo, svojega ne damo! V notranje-političnem pogledu je doba tako imenovanega administrativnega socializma za nami in v osnovnih principih so izdelane in tudi že v praksi preizkušene idejne trase našega socialističnega razvoja. Delavski sveti v podjetjih, najrazličnejši samoupravni organi v oblasti, prosveti, zdravstvu, socialni politiki in na ostalih družbenih področjih, vse s ciljem kako čim bolj razvijati socialistične odnose in aktivnost vseh poslojnih državljanov — to so osnovne značilnosti našega sedanjega razvoja. Razumljivo, da tak razvoj prinaša tudi vse večjo demokratičnost, vzpodbuja iniciativo in produktivnost ter s tem tudi krepi materialne temelje naše družbe in ureditve. Nobenega dvoma ni, da bodo naši delovni ljudje, z volitvami, ki so pred nami, ponovno jasno izrazili svoje glasje s takim razvojem socialistične Jugoslavije, kakor tudi ni nobenega dvoma, da bo pri temu tudi mladina povedala, da vidi samo v socializmu garancijo svoje srečne prihodnosti in boljše življenja.

Tovariši in tovarišice! Ko so se predstavniki mladega rodu iz vseh krajev Slovenije, na današnji dan pred 10 leti zbrali na svoj I. kongres v Kočevski Reki to ni bilo slučajno. Ta kongres je bil najnovejša posledica razvoja narodnoosvobodilne borbe na sploh in mladinske organizacije še posebej. Njega so zahtevali in narekovali doseženi rezultati, kakor tudi naloge katere je bilo treba izvršiti v bodočnosti. Pred-

vsem je slovenska mladina smatrala za svojo dolžnost, da preko svojih predstavnikov izrazi svojo polno soglasnost z vsemi sklepi kočevskega Zbornega slovenskih odposlancev. Potrebno je bilo — in kongres je to napravil — obsoditi izdajalstvo; povedati raznim politikantom, da ne računajo na nas; pozvati v borbo še tisti del slovenske mladine, ki je tedaj še stal ob strani. Naša pot je samo ena! — so tedaj govorili delegati — in to je pot neizprosne borbe na življenje in smrt proti okupatorju in domačim izdajalcem pod vodstvom komunistične partije in tovariša Tita. Naš cilj in program — so poudarjali drugi — je cilj in program Osvobodilne fronte, kajti samo uresničenje tega programa bo prineslo tudi slovenski mladini vse pravice in popolno enakopravnost. Mnogi izmed njih, ki so tedaj na kongresu tako govorili, in mnogi izmed njih, ki so tedaj sili naših gozdov, požganih vasi in okupiranih mest tako mislili in čutili niso več med živimi; toda živ in uresničen je program in cilj za katerega so ti mladi ljudje padli in tu so sadovi njihovih žrtv. Kongres je nadalje pokazal, da je politika komunistične partije za enotnost vseh sil, ki so sodelovale v borbi proti okupatorju tudi v mladinskih vrstah doživela popoln uspeh. Mlada generacija slovenskega naroda je bila prvič v zgodovini tega naroda enotna, organizirana v tedanjo Zvezo mladine in bratsko povezana z ostalo mladino jugoslov. narodov, organizirano v USAOJ — katere član je bila tudi ZSM. Ta borbenost enotnost, se tedaj zalila s krvjo mladih ljudi in utrjena z nečloveškimi napori jugoslov. mitraljezcev, hrabrih bombascev, požrtvovalnih mladinskih aktivistov, borbenih SKOJ-evcev in mladih komunistov, je dala celotnemu kongresu svoje obeležje in duha. Delegati so izmenjali izkušnje iz borbe, iz organizacij in iz raznih akcij. Bilo je potrebno veseliti se spričo kapitulacije italijanskih fašistov — in mi smo se veselili — in pozvati v neizprosno borbo proti nemškemu okupatorju in kongres je napravil tudi to.

Mlada generacija katere predst. so bili tedaj zbrani v Kočevski Reki ni imela brezskrbne mladosti. Sicer se tudi ogromna večina naših prednikov ni rodila »pod srečno zvezdo« in tudi njihova mladost ni bila lahka in preveč srečna. Toda ta generacija, je doraščala v surovi šoli vojne, fašističnega divjanja in za mlado človeka dvakrat pretežkih naporov. Njeni ideali niso bili ideali brezskrbne, lepe in smehe polne mladosti, ki čestokrat veselo razpoložena hodi med lepim in prijetnim, ampak so bili to ideali surove stvarnosti, ideali in cilji za vestnega borca, revolucionarja, ki se bje na življenje in smrt. Mladostna romantika te mladine, je romantika močnih partizanskih pohodov in napadov, ilegalnih sestankov in drznih akcij pod najtežjimi fizičnimi in psihičnimi pogoji. Mladostna fantazija teh mladih ljudi je iskala — in v praksi tudi dobivala — odgovore na naslednja vprašanja: kako biti okupatorja; kako pomagati tovarišem; kako rešiti ranjenca iz položaja ali tovarnika iz ječe; kje dobiti hrano, orožje ali zdravila za partizane; kako natiskati in razstrošiti letake ali napisati parole. Vse to z enim ciljem: kako služiti narodu in pomagati njegovi veliki osvobodilni borbi. Mladostni polet in pogum, iznajdljivost in drznost, odkritosrčnost in nesebičnost, zdrav smeh in vesela pesem mlade generacije so bogatili našo borbo in istočasno črpali iz nje vrednote človeka in borca rušitelja tega kar je bilo včeraj in graditelja tistega kar bo jutri. Mi ne govorimo o vsem tem zato, da bi romantizirali poveličevali našo borbo in

Na Reki so spustili v morje ladjo „Triglav“

Splovitvi je kumoval predsednik izvršnega sveta LRS Miha Marinko

Reka, 10. okt. Danes so v reški ladjedelnici »3. maj« svečano spustili v morje motorno ladjo »Triglav«, največjo ladjo izmed 160 plovnih enot, ki so bile po osvoboditvi zgrajene v tej ladjedelnici, dolgo 119 m, in z nosilnostjo 4700 ton. Spuščanju ladje v morje so prisostvovali vsi delavci ladjedelnice, predstavniki ljudske oblasti in ladjedelniške industrije. Svečanost je prisostvoval tudi predsednik izvršnega sveta LR Slovenije Miha Marinko, ki je kumoval ladji.

Prisrčno pozdravljen od množice delavcev je točno ob desetih dopoldne prispel v ladjedelnico predsednik Miha Marinko, ki si je najprej ogledal ladjo pred splovitvijo, zatem pa je stopil na tribuno.

Volitve v JLA in pomorstvu bodo 16. novembra

Beograd, 10. okt. Na današnji seji zvezne volilne komisije je bilo sklenjeno, da se določi 16. november za dan volitev v enojah JLA pomorstvu in naših predstavstvih v tujini. Volilne priprave, ki so predpisane z zakonom, so pred zaključitvijo in bodo pravočasno končane.

pozdravil delavce in jim čestital k novemu uspehu. Nato se je v krajšem govoru bavil z najnovejšim političnim položajem glede na to, da so sklenili zavezniški prepušiti cono A italijanskim imperialistom, ter je svoj govor končal z naslednjimi besedami:

»Ta ladja, ki nosi ime največje gore v Sloveniji in obenem v naši državi, je še ena potrditev ustvarjalnih sposobnosti naših delovnih ljudi. Ko proslavljamo ta uspeh delavcev te ladjedelnice, je potrebno, da se spomnimo, da je naša dolžnost, da čim bolj razvijamo svoje pomorske sile in okrepitev trgovsko brodovje ter obrambno moč naše države. Zelim, da bi ta ladja uspešno upravljala svojo nalogo za blaginjo in srečo naših narodov.«

Zatem je Miha Marinko prebral vrh in ladja je začela drseti sprva počasi, nato pa čedalje hitreje v morje med igranjem godbe in ploskanjem ter vzklikanjem tisočev delavcev.

Vedno smo pripravljeni iskati skupno pot v tržaškem vprašanju

Nadaljevanje s 1. strani
prepusili smo A v uprav.
Italiji.
so en del te de.
je v Pella odkrito pra.
bodo drugi del realizi.
kasneje. Italijanski tisk pa
da je treba razveljaviti
pogodbo in ponovno
vprašanje Istre itd.
sedaj? Kdo je skuhal to

Iskamo profesionalni antitarji, ne dovoljujemo poigravanja z nami

sedaj stopamo v akcijo in
storiti tisto, kar je v in.
zaščititi naše zemlje in
pravice. To jim lahko
razumljivo, ne iz.
njim tudi te možnosti, da
bodo dobro premislili,
ali tla svoj sklep in se
tega vprašanja bolj pre.
eno, bolj pametno in bolj
eno, da bo enkrat rešeno.
Iskamo kakšni profesional.
antitarji, ki se venomer
v vsakomur, toda
smo v takšnem obdobju
eno, enotnosti naših naro.
v svetli svoje sile, pono.
mojih pravic, da ne more.
dovoliti, da bi se vsak po.
z nami in da bi delali
kakor so delali z nami

orda bo kdo na Zapadu
des poglejte, kakšno so.
na naj damo pomoč.
mo hvalečni za to pomoč.
krat se to rekel, toda
ti pomoči ne moremo
naše zemlje. Ne mo.
dajati za pomoč naše, s

Italijansko stališče ni miroljubno

varjši in Yovarišci! Ko go.
vprašanju Trsta, bi hotel
neko stvar, do katere
je davno prišel, do nekega
in to je, da ima Italija
srečo vedno takšne vodite.
jo vodijo v napadno smer.
nam, toda ne s prijatelj.
ponujanjem roke, temveč
nam zasadijo nož v hrbet.
sem do prepričanja, da
zskočijo sodelovanje med
in Italijo, posebno vojaško
sodelovanje, se zelo daleč, če bo
adaljevali tako, kakor so
trijeli sem do prepričanja,
da Italija pod takimi voditelji
zdrži nasprotje, na katere
moramo stalno paziti z bud.
esom. Italije ni sram go.
in pisati o svojem civiliza.
nem postopstvu v minul
in jo v jugoslovanskih naročin
barbariški hordi, ki jo mora
narod prosvetiti in
na pravo pot.

Pročam jim, naj se pazijo,
ne pridejo k nam zopet s
voljni prosvetljevalni me.
Naj si izbižijo iz glave
prosvetljevalne metode in
raje premislijo, ali ne bi
boj pametno, če smo že
je, če smo že stoletja tu,
ostanemo, ker jih ne na.
stavimo izrinili, da najdemo
sko skupno pot in da se o
pogovorimo, da vidimo,
ima neka stvar smisel ali
ali smo na to pripravljeni!

Nasa roka je ponujena, pa če
so to že enkrat odklonili.
bodo nadaljevali tako, ka.
so sedaj začeli, ponovno
viti o civilizatorskem po.
stvu, če bodo željno hlepe
naši zemlji in jo hoteli ko.
skom iztrgati, tedaj ni dru.
rešive, kakor da si tudi ni
smo nož. Kaj drugega naj
kujemo? Upamo, da takih
kot v pretekli vojni za.
ne bo več. Pa tudi v tak.
razmerah, kakor so bile v
pretekli vojni, ko je nad vs
ropo vladala črna tema, je
Jugoslavija edina oaza, ki
je s puško v roki borila pro.
sem okupatorjem. Ljudstvo
ostalo na svoji zemlji in se
dolo spravi na kolena. Ni
v tem položaju niso mogli
esar storiti. Tako stališče
alje me skrbi. Zdeli bi, da
bilo miroljubno. Toda njih
išče ni miroljubno. Stalno
izgovarjajo, da se bo okre.
fašizem ali kominformizem,
ne bodo tega dobili. Toda
akna je razlika med njimi,
pa so v parlamentu soglasno
rešili resolucijo, kakšna je
razlika med fašizmom in ko.
informizmom, ko pa vsi go.
re isto, kar se tiče imperia.
istišnih tendenc. Kakšna je
razlika med Nennim ali de
asperijem?

Gospod Pella Nennija hvali
mu poje slavospeve, ker je
slo sijajno obdelal svoj govor
zamišljal o italijanskih zahte.
nah po vsej Istri. Prav tako
stališče ima tudi italijanska
vlada do vprašanja plebiscita v
Istri, kjer bi se ravnal
po tem, kako bi ljudstvo odlo.
ilo itd. Za nas tu ni no.
ne razlike in mislim, da tudi
nje ni nobene razlike.

varjši in tovarišice! Ker je
vprašaj tak, vam lahko rečem,

kašo? Naši zavezniki! Mi pa
nismo več pripravljeni prena.
šati takega ignoriranja, podce.
njevanja naših interesov, naše
dežele in naših narodov. Mi
ne moremo več in niti nismo
voljni to trpeti. Niste hoteli
sprejeti naših predlogov, niste
hotel naših predlogov niti sli.
šati, ampak ste izdali enostran.
ski akt.

Iskamo profesionalni
antitarji, ne dovoljujemo
poigravanja z nami

krvjo prepojene zemlje. Kaže,
da to hočejo, toda mi nečemo,
da bi bilo tako. Če kdo misli,
da bomo zato žrtvovali tisto,
kar je v zgodovinskem, naci.
onalnem ter v vsakem pogledu
naše, in če naj bi bilo to po.
goj za pomoč, tedaj odklanja.
mo vsako pomoč. To povem
resno in odkrito. Mislim, da se
bo vse naše ljudstvo s tem stri.
njalo. Ponos, dostojanstvo in
zaščita naših interesov so naj.
važnejši, potem je vse drugo.
Prebili smo mnogo hudih ča.
sov. Bili smo popolnoma sami,
popolnoma izolirani, prepušče.
ni na milost in nemilost samim
sebi. Poskusili smo že, kaj se
pravi trpeti lakoto. Borili smo
se lačni, goli in bos. Z zobmi
in rokami smo jemali orožje
okupatorju in se uspešno borili
ter si priborili svobodo in ne.
odvisnost.

Tudi danes ne bomo dovolili,
da bi nas kdo izsiljeval. Ne mo.
rem reči, da je to kdo rekel.
Nič ne rekel, toda glasovi so

že in že vnaprej povem, da to
pri nas ne vžge.

Izjavili smo, da gremo z naši.
mi zahodnimi zavezniki, kadar
gre za vprašanje napadalnosti,
kadar gre za vprašanje ohranitve
miru. To ni bila propagandisti.
na parola, govori ali pisanje,
temveč smo mislili iskreno in se
danes mislimo, da je to potrebno.
Nismo šli z njimi zato, ker so
nam dajali pomoč. Ne! Sli smo
zato, ker smo menili, da je to
tudi v našem interesu, ker so
nas pritisnili z druge strani. To
da predvsem je v našem intere.
su mir. Naj bo mir in mor.
da bomo dvajset let dije delali
in se trudili, da si ustvarimo lep
bodočnost, toda nikdar se ne
bomo dali od kogar koli izsilje.
vati.

Morda bo kdo mislil, da je naš
odpor morda znak, da že čujemo
manjši pritisk z Vzhoda. Ne! Naj
bo kakršni koli pritisk s katere
koli strani, ne dovolimo, da
bi kdor koli to izkoristil v svoje
namene. Imamo vsem odgovoriti.
Proč roke od našega ozemlja, od
naše, s krvjo napojene zemlje!
Kakor hočete! Tu smo videli ste,
da je naše ljudstvo ponosno, de.
lovno, ki ve, kaj hoče, ki daje
nadelovske napore za svojo iz.
gradnjo. Ali hočete tako ljudstvo
za prijatelja, ali hočete njegovo
priateljstvo izgubiti? Od tega
ni več daleč.

To enostransko dejanje je ško.
dovalo prijateljstvu naših nara.
dov in vsajdo v njihova srca
dvom v njihove pravilne in pra.
vične namene. To sem hotel po.
vedati. Popravite to, dokler ni
prepozno! Popravite, dokler ne
bo prepozno, zakaj hitro lahko
pride čas, ko se to ne bo dalo več
popraviti, če boste šli naprej po
dosedanji poti.

conj B, potem bi že videli, kako
bi bilo.
Mislim, da je še en izhod, zato
predlagam: pustimo malo časa,
da se zgleda tisto, kar je bomo
ostrejšje med nami, potem bomo
že našli neke vrste sodelovanje
in način za poravnavo. Naj se
ustanovita dve — kako bi rekel
— avtonomni enoti, cone B s
celotnim tržaškim zaledjem cone
A, ki je naseljena s Slovenci, ne
pretežno, marveč popolnoma.
Naj bo to avtonomna enota pod
jugoslovansko suverenostjo za
določen čas, recimo za deset let,
in naj bo vse mesto z enakimi
avtonomnimi pravicami pod su.
verenostjo Italije, s tem, da nima
ničje s sijo raznarodovati tega
ali onega. To bi bila znosna re.
šitev, ki bi jo mogel razumeti
ves svet in ki bi jo naše ljud.
stvo vendarle razumelo, čeprav
to ni pravilno in zlasti ne zado.
voljuje vseh naših interesov, ker
bi jih pri tem mnogo žrtvovali.
To je zadnji dokaz naše dobre
volje.

Menim, da ta predlog zasluži
obravnavo in da začnemo na
temelju tega predloga razgovore.
To bi bila pot za poravnavo.

Novih predlogov ne mislimo in ne moremo dati

Novih predlogov nimam, niti
jih ne morem in jih ne bom da.
jal. Če bodo šli tudi mimo tega,
kakor so šli mimo vseh predlo.
gov doslej, potem to pomeni, da
ne želijo miru v tem delu Ev.
rope, pomeni, da ne žele našega
prijateljstva, da ne spoštujejo
naših koristi, marveč da si pri.
zadevajo z vsemi silami, da bi
zadovoljili nenasični pohlep
italijanskega imperijalizma. To je
moj odgovor.

Tovariši in tovarišice, naj
povem o tem vprašanju še ne.
kaj besed. Zdeli bi povedati, da
je vzbudilo tako ravnanje za.
hodnih zaveznikov, dveh za.
hodnih držav, Anglije in Ame.
rike, pri naših ljudeh nepopis.
no ogorčenje. Se isti veter,
komaj kako uro ali dve potem,
ko se je razširila novica, so
prišli ljudje na ulice. Nič ne
tega organiziral, ljudje pa so
ostro dali duška svojem razpo.
loženju.

Hotel bi omeniti ob tem, kar
se dogaja po naših mestih, da
bi morali oni na Zahodu razu.
meti, da je zaradi tega ogor.
čenja pač prišlo do določenih
izpadov, s katerimi se naša vla.
da ne strinja. Menim, da ima.
mo možnost, na dostojanstven
način izražati svoje nezadovolj.
stvo. Siceršno surovo ravnanje
z zastopniki teh držav bi mo.
glo škodovati vseh naših stvari
in koristim naše države. Temu
se je treba izogibati. Treba je
tiste, ki bi to poskušali, od.
vrniti od takega ravnanja. Če
bi se našel kdo, ki bi s poseb.
nimi nameni skušal napraviti
kaj, kar bi moglo škodovati
naši državi, potem pa je treba ta.
kega človeka onemogočiti.

Temu se je treba izogibati.
Naši ljudje imajo pravico, da

na čisti izražajo svoje nezado.
voljstvo. Če bi prišli naši ljud.
je en večer na tisto, naslednji
večer pa b ostali doma in ne
dali več glasu od sebe, potem
bi si oni mislili: porogovali so
pač, vendar so se že pomirili. Ne
naše ljudstvo ima pravico, da
vidno kaže svoje nezadovoljstvo
na dostojanstven način in vse
dotle, dokler ne bo ta zadeva
urejena drugače kot doslej. Mo.
ram reči: ponosen sem, da ima
naša vlada, naša ljudska oblast
tako spontano, tako enotno po.
poro naših ljudi, kadar gre za
koristi naše države. Srečni smo,
da imamo proti diplomatskim
akcijam podporo našega ljud.
stva pri vseh svojih diplomati.
skih protiakcijah. Vedno si že.
lim take podpore. Včasih misli.
jo v tujni, da je to moja stvar
ali stvar izvršnega sveta ali
nas, vodilnih ljudi, da je to na.
ša stvar, da smo vročeglavi ali
ne vem kaj, ne vidijo pa, da ne
smem storiti ničesar proti kori.
stim naših narodov. Tega ne le
ne smem storiti, marveč tudi
ne bom storil česa takega, ker
bom delal samo to, kar naše
ljudstvo želi.

Neki tuji novinar mi je po.
sloal brzojavko s šestimi vpra.
šanji. Včeraj sem odgovoril na
nje. Vmes je bilo zanimivo
vprašanje: Prosim Vas, povejte,
kaj Vi osebno mislite o tem de.
janju zahodnih zaveznikov. To
izven, kakor da se moje osebn.
no mnenje razlikuje od mnenja
naših ljudi. Dejal sem: »Ose.
bo mislim prav tako kakor mi.
slijo tisti, ki so se sinoči zgrnili
na cestah.« To je edini mogoč
odgovor.

Tovariši, na kratko sem ob.
raziloži to stvar. Ko zaključim
temu vprašanje, pozivam vse

naše državljane, vse naše ljudi:
Kadar dajejo duška svojem
nezadovoljstvu, naj vendar pa.
zijo, da ne bo prišlo do kakih
izpadov, marveč naj demonstri.
rajo dostojanstveno. Kaj nam
koristi, če moramo šipe plačati?
Vse to moramo plačati. To je
nerodno, ni lepo. Razumne ljudi,
da bi mogli skočiti iz kože, ven.
dar naj ne lažijajo. Tega se
ne sme delati. Olajšajte nam,
tovariši borbo sedaj tudi na di.
plomatskem področju, nikar ne
dovolite, da bi nas nekateri lju.
dje s takšnim ravnanjem spravili
v nelagodno položaj, da bi se
moral opravičevati. Jaz se zelo
nerad opravičujem. To mi je tež.
ko. Tokrat še neka, ker je bilo
spontano in nenadoma. Se.
daj pa, ko za to že vemo, mora.
mo to preprečevati, ker bi nam
sicer močno štel v zlo. Nikar
tega več ne dovoljujte. Ljudstvo
ima pravico, da izraza nezado.
voljstvo.

VOLILNO ZBOROVANJE, KI SE JE SPREMEMILO V ORKAN PROTESTA PROTI UMAZANI KUPCiji S TRSTOM

Mera je do vrha polna...

LJUBLJANA, 10. okt. Popol.
dne ob 17. uri se je na Trgu re.
volucije začelo veliko volilno zbo.
rovanje, ki se je kaj kmalu spre.
menilo v mogočen protest proti
enostranski in krivični odločbi
vlad ZDA in Vel. Britanije ter v
veličastno manifestacijo enotnosti
in odločnosti, da se naši nara.
di upro tej podlosti in branijo svoje
pravice.

Zborovanje, ki so mu prisostvo.
vali desetstoti ljubljancov, je
začel član mestnega odbora SZDL
tov. Lojze Očepek, ki je dal besed
Francu Hočevanju.

Ta je uvodoma poudaril, da so
bile naše priprave na volitve
usmerjene predvsem na naša no.
tranje politična in gospodarska
vprašanja, zdaj pa nas je gnusni
dogodek glede Trsta prisilil, da
razpravljamo predvsem o zuna.
nepolitičnih vprašanjih. Svoj go.
vor, ki ga je navzoča množica ne.
prestano prekinjala z dolgorajni.
mi aplavzi in protesti, je zaključil
z besedami, da ne bomo priznali
nobene spoznave, pri kateri
Jugoslavija ni sodelovala in niti
ni bila vprašana za mnenje, nato
pa je naslovil borbeno pozdravo
Slovincem in demokratičnemu
prebivalstvu Trsta ter jim čestil
k njihovu odporu do sklepa
dveh zapadnih velesil.

Burno pozdravljen je za njim
spregovil član predsedstva So.
cialistične zveze Slovenije tov. Josip
Vidmar.

Ko je opozoril na način, kako
sta vlad ZDA in Vel. Britanije
napravili svoj najnovejši zločin
proti našemu narodu, je dejal, da
je to umazana kupčija in ustvar.
janje novih žarišč vojne nevarnosti,
kar bo globoko odjeknilo v srh
predvsem vseh tistih narodov, ki
jih jutri lahko zadene to, kar je
zdaj zadelo nas. Takega dejanja
ne more priznati niti moralna vest
sveta, niti ne OZN in zato je na.
ša vlada vložila protest.

Josip Vidmar je za tem govoril
o italijanskih garancijah narodnim
manjšinam, ki se jih italijanski
oblastniki nikoli niso držali, ker
so celo vojaške pogodbe s svojimi
zavezniki vedno smatrali za na.
vadne krpe papirja. Mi pa smo se
svoje zavezništva držali celo
proti volji svojih predvojnih vlad
in se skozi 5 let krvavo borili na
strani svojih zaveznikov. Skoraj
2 milijona žrtv smo dali zato, da
smo se ubranili med drugim prav
Italije in že desetletja se odreka.
mo svojih narodnostnih ozemelj,

Govor predsednika Tita v
Leskovcu je vzbudil neverjetno
zanjemanje in odobravanje v vsej
naši javnosti. Ko so začele da.
nes ob 13. uri jugoslovanske
radijske postaje govor oddajati,
so se po vseh krajih zbirali
ljudje na javnih prostorih, ki so
ozvočeni ali pa po podjetjih, da
bi slišali, kaj bo povedal pred.
sednik republike po zadnjih do.
gledih.

Celo popoldne je vsebina Ti.
tovega govora predmet razgo.
vorov na ulicah, v družinah, lo.
kalih, zlasti pa dajejo duška
svojem zadovoljstvu zaradi
odločnih besed maršala Tita de.
set in deset tisoči, ki že tretji
dan protestirajo in manifesti.
rajo.

voljstvo, 'ma pravico, da manj.
festira, pravico, da demonstira.
Tega ne bomo branili, vendar pa
naj bo na dostojanstven način
kot odgovor tistemu, kar oni za.
služijo, da dobijo. To sem hotel
reči.

Potem je tovariš Tito govoril o
ristem, kar je praznoprav neme.
ral povedati na veliki proslavi
ustanovitve južnomoravskih bri.
gad. Naš volilni zakon je demo.
kratičen dokument. Prav ob naj.
novjših dogodkih okrog Trsta pa
vidijo vsi naši narodi kako po.
trebna je monolitnost našega ljud.
stva, zato naj pri izbiri kandida.
tov dobro pazijo komu bodo dali
svoje zaupanje. Gremo po poti
demokratizacije. Pri nas se razvi.
ja zdrava socialistična demokra.
cija, v kateri pa moramo zagoto.
viti vsestranski razvoj revolucio.
narnih pridobitev iz narodnosvo.
bodilne vojne. Veliko škodo bi
nam lahko napravil kak človek,
ki je sovražnik naše sedanjosti pa
bi se preril v vrste bodoče Ljud.
ske skupščine. Nič ne naj se ne
sklicuje na zasluge v preteklosti,
če jih danes nima.

VOLILNO ZBOROVANJE, KI SE JE SPREMEMILO V ORKAN PROTESTA PROTI UMAZANI KUPCiji S TRSTOM

Mera je do vrha polna...

ga ohranimo mir. Toda zdaj je
mera do vrha polna.

Za tem je tov. Vidmar, ki ga je
množica skoraj pri vsakem odstav.
ku prekinjala z burnimi aplavzi
in borbenimi vzklji, govoril o
zadnjem predlogu, ki ga je danes
dopolnil podal maršal Tito. Izja.
vil je, da je zdaj usoda Trsta in
eventualno tudi miru odvisna od
Italije in zahodnih zaveznikov,
obenem pa je pozval Slovence in
demokratično prebivalstvo Trsta,
ni ne bodo zaskrbljeni in naj se
zanesejo na Jugoslavijo, ki je da.
nes tako trdna, enotna in strnjena,
da je ni sile, ki bi nas v tem na.
šem stališču omajala. Volja našega
naroda po njegovem zgodovinskem
obsegu, je dejal tov. Vidmar, je
nezlomljiva. Svoj govor je zaklju.
čil z besedami »Tujega nečemo
svojeje ne damo«, nato pa je
vzkliknil pravični rešitvi tržaške

Vsa Goriška še vedno ogorčeno protestira

Nova Gorica, 10. okt. V zgo.
dovinskem mestu Slovenskega
Primorja Ajdovščini, kjer je
bila osnovana prva slovenska
vlada, nenehno trajajo demon.
stracije že odkar je bil objavl.
jen nezaslišani akt Anglije in
Amerike glede Trsta in cone A.
Tako so imeli danes v Ajdov.
ščini že tri protestna zborova.
nja, katerih se je udeležilo nad
4000 ljudi. Na to zborovanje so
prišli ljudje po več ur daleč.
Na govorniškem odru so nasto.
pali delavci, delovna intelligen.
ca, vojaški invalidi bivši parti.
zanski borci in borke ter rezni.
ni oficirji.

Na zborovanju je govoril tu.
di predsednik okrajnega ljud.
skega odbora v Novi Gorici
Mirkó Remec, ki je zlasti po.
udaril neutemeljenost in krivič.
nost angloameriškega sklepa.
Svoje besede je zaključil s po.
zivom k strnjeno in enotnosti
v obrambo človečanskih pravic
in za mir v svetu.

Končno so izglasovali protest.
ni resoluciji, ki so jih poslali
vrhovnemu komandantu marša.
lu Titu, sekretariatu za zuna.
nje zadeve FLRJ.

Tudi v Novi Gorici in drugih
primorskih krajih so se danes
nadaljevale demonstracije. Za
jutri dopoldne je mestni odbor
Socialistične zveze v Novi Go.
rici napovedal ponovno večje
zborovanje.

Odlikovanje narodnih
herojev v Srbiji

Predsednik FLRJ Josip Broz
Tito je odredil, da se za doka.
zanj brezprimerni heroizem v
borbi proti ljudskim sovražni.
kom in junastvu med narodno.
osvobodilno borbo od 1941 do
1945 odlikujejo z redom Narod.
nega heroja:

Breulj (Ivana) Tomo, Ivković
(Petra) Ljubomir, Marković.
Damjanović (Zjvota) Božidarka.
Kika, Minić (Dragomir) Miloš.

Z drugimi ukazi je predsednik
republike za dokazano hrabrost,
delo za bratstvo in enotnost med
našimi narodi in zasluge za na.
rod, pridobljene v narainosvo.
bodilni vojni, odlikoval z dru.
gimi odlikovanji več rezervnih
oficirjev, podoficirjev in voja.
ških obveznikov iz LR Srbije.

Odlikovanje padlih narodnih
herojev

Predsednik FLRJ Josip Broz
Tito je odredil, da se za brezpri.
merni heroizem v boju proti
ljudskim sovražnikom in doka.
zane zasluge med narodnosvobo.
dino borbo od 1941 do 1945 od.
likujejo z redom narodnega he.
roja:

Abrić (Juraja) Stjepan-Steva,
Gajić (Mihajla) Ljubivoje-Djoka,
Minić Slobodan, Parać (Djura),
Branišavl-Relja, Popović (Jova)
Sveta, Radović Darinka, Ristić
(Radoljević) Sofija, Spasojević Lu.
ka, Stefanović (Koste) Ivan.
Srba, Stojković (Djura) Miša,
Zahred Ivan-Miša, Muker (Iva.
na) Ivan, Mladenović (Mijana)
Svetomir.

Prebivalstvo cone B obsulo s cvetjem enote JLA

General polkovnik Kosta Nagy pregledal vojne enote
v Kopru — Viceadmiral Josip Černi v Kopru —

Koper, 10. okt. V Kopru se
mudita poveljnik zagrebškega
vojaškega področja gen. polkov.
nik Kosta Nagy, ki je danes pre.
gledal oddelke JLA in viceadmi.
ral Josip Černi, Prebivalstvo ju.
goslovanske cone STO je z veli.
kim navdušenjem sprejelo od.
delke JLA ter enote ljudske
mornarice. Povsod je pripad.
nike JLA obisipalo s cvetjem in
jim poklanjalo darila.

Koper, 10. okt. Na organiza.
cije ZB na področju jugoslo.
vanske cone STO vsak dan pri.
haja veliko število ljudi, ki za.
htevajo, da se jih kot prostovol.
ce pošlje na mejo cone A. Sa.
mo večerj proti večeru se je
v Kopru prijavilo nad 1200 oseb,
bivših partizanov in mladincev.
Iz Bui, Pirana ter drugih kra.
jev poročajo, da prebivalstvo
zahteva, naj se mu dovoli, da
z orožjem v roki brani svoje
pravice.

V Bujah je bilo danes za.
danje okrajne skupščine OLO,
s katerega so poslali ZN odlo.
čen protest proti enostranskemu
in samovoljnemu sklepu ameri.
ške in angleške vlade, o pri.
ključitvi cone A Italiji. Osem
let po končani vojni — po.
udarja protest — so naši zave.
zniki pozabili, da smo se skupno
z njimi borili proti skupnemu
sovražniku. Sedaj nas postavl.
ljajo na isto raven z italijan.
skimi imperialisti ter rešujejo
tržaško vprašanje, ne da bi
upoštevali ogromne žrtve, ki
smo jih dali v borbi proti fa.
šizmu. Zahtevamo od OZN, da
se tržaško vprašanje reši na
pravičen način, na osnovi pre.
dloga naše vlade. Najodločneje

še in angleške vlade, o pri.
ključitvi cone A Italiji. Osem
let po končani vojni — po.
udarja protest — so naši zave.
zniki pozabili, da smo se skupno
z njimi borili proti skupnemu
sovražniku. Sedaj nas postavl.
ljajo na isto raven z italijan.
skimi imperialisti ter rešujejo
tržaško vprašanje, ne da bi
upoštevali ogromne žrtve, ki
smo jih dali v borbi proti fa.
šizmu. Zahtevamo od OZN, da
se tržaško vprašanje reši na
pravičen način, na osnovi pre.
dloga naše vlade. Najodločneje

zahtevamo preklic nezaslišane.
ga angloameriškega sklepa o
izločitvi popolnoma slovenske.
ga ozemlja Italiji.

Po vseh delovnih kolektivih
so nenehno protestna zborova.
nja, s katerih pošiljajo pro.
testne resolucije tov. Titu na
zveznemu izvršnemu svetu.

V Kopru so danes z velikim
zanjemanjem sledili govoru mar.
šala Tita v Leskovcu. Na Ti.
tovem trgu je bilo ob 20. uri
zopet veliko protestno zboro.
vanje članov SZDL in vsega
prebivalstva.

Litijani so zagotovili Titu, da so ramo ob rami z ostalim prebivalstvom Jugoslavije

Litija, 9. okt. Danes dopoldne
so se zbrali vsi litijski delovni
kolektivi, dijaki in ostalo prebi.
valstvo na prostoru poleg par.
tizanskega spomenika in dali
duška svojem ogorčenju nad
nesramnim dejanjem Angloame.
ricanov v zvezi s Trstom. Zbo.
rovanje je organiziral mestni
komite. Sprejeta je bila nasle.
dja pozdravna brzojavka: »Li.
tijani, zbrani na protestnem zbo.
rovanju, najodločneje prgtesi.
mo proti zadržnemu posku.
su Angloameričanov, da izroče
Trst Italiji. Smatramo, da ho.
čejo s tem izdajalskim dejanjem
zasaditi nož v hrbet narodu ki
se je boril in žrtvoval svoje naj.
boljše sinove ne samo za svojo
svobodo, temveč za svobodo
vseh, ki so ječali pod fašistič.
nim jarmom. Tujega nečemo,
svojeje ne damo, je geslo tudi
Litijanov in ostalih Zasavcev.
Stiri leta smo ječali pod fašis.
tičnim jarmom v krempljih
fašističnih zveri, štiri leta smo
kravali, zato znamo ceniti svo.
bodo, ljubljani naš maršal Tito.
Pozovi nas, mi gremo s Tebo.
Zivljenje damo, Trsta ne da.
mo!»

Na zborovanju so govorili
predstavniki mestnega komiteja
ZK, delovnih kolektivov, liti.
jske prednice, dalje predstavi.
niki žena, borcev in bork ter
vojnih invalidov. Zborovanje
je bilo eno največjastajšnjih,
kar jih pomnijo Litijani.

Na zborovanju so govorili
predstavniki mestnega komiteja
ZK, delovnih kolektivov, liti.
jske prednice, dalje predstavi.
niki žena, borcev in bork ter
vojnih invalidov. Zborovanje
je bilo eno največjastajšnjih,
kar jih pomnijo Litijani.

Panika med iredentisti
(Nadaljevanje s 1. strani)
Reka itd. Začeli so postavljati
zahteve tudi po Dalmaciji.

V tem položaju, ko je itali.
janski imperializem začel ved.
no bolj groziti miru, so tržaški
kominformisti z Vidalijem na
čelu dokazali, da so agentura
italijanskega imperializma. VI.
dali in njegovi pomagači se
trudijo, da bi zadušili odpor
prebivalstva proti italijanske.
mu imperializmu. Hodijo okoli
ljudi in razlagajo, da je že
vse preskrbljeno za zaščito Slo.
vencev in da bodo delavci do.
bili kruha. Delavci obsojajo
Vidalijevo politiko, ker podpi.
ra italijanski imperializem. Za.
radi tega se Vidali boji, da ne
bi z njim obračunali, ter hodi
na sestanke v spremstvu poli.
cijskih agentov. Tudi med kom.
informisti so se pojavila neso.
glasja. Tisti, ki so vedno sle.
dili Vidaliju, so začeli sedaj
jasno obsojati Vidalijevo vod.
stvo. Delavci, ki so stavalji,
so danes izjavili, da so stavkali
v znak protesta proti vrnitvi
Italije v Trst.

vencev in da bodo delavci do.
bili kruha. Delavci obsojajo
Vidalijevo politiko, ker podpi.
ra italijanski imperializem. Za.
radi tega se Vidali boji, da ne
bi z njim obračunali, ter hodi
na sestanke v spremstvu poli.
cijskih agentov. Tudi med kom.
informisti so se pojavila neso.
glasja. Tisti, ki so vedno sle.
dili Vidaliju, so začeli sedaj
jasno obsojati Vidalijevo vod.
stvo. Delavci, ki so st

Ne dovolimo, da bi italijanski imperializem trgajo kos za kosom naše zemlje!

Dvajsetisoč Celjanov:

„Tito, pokliči nas, mi smo pripravljeni!“

Celje, 9. okt. Vest o prepustitvi uprave cone A Italiji je zbudila med Celjani že sinoči silen val ogorčenja. Kljub pozni uri in hladni noči se je okoli desetih zvečer zbralo na celjskih ulicah nad 2000 meščanov, med njimi tudi večje število pripadnikov armade, ki so do nastopa današnjega dne odločno protestirali nad najnovejšo kršitvijo mirovne pogodbe. Davo so se protestna zborovanja nadaljevala. Ze v zgodnjih jutranjih urah so se pomirile po ulicah večje in manjše skupine delovnih kolektivov. Okoli osme ure je napolnila središče mesta tudi srednješolska mladina, s svojimi zastavami ter transparenti so prišli tudi pionirji. Hladno vreme in mrzel veter jih nista zadržala doma. V tisočih in tisočih go so razlegali vzkliki maršalu Titu, Zvezi komunistov in pripravljenosti braniti Trst in jugoslovanski narodni življenjski prostor pred novimi nasilji italijanskih fašistov. Vrhunec današnjih demonstracij po celjskih ulicah je bil okoli pol desetih dopoldne, ko se je na prostranem Titovem trgu zgrnilo okoli 20.000 ogorčenih Celjanov.

Protestno zborovanje je začel predsednik MLO Riko Jerman. Za njim so spregovorili še predsednik okrajnega sindikalnega sveta Albin Medved, zastopnik rudnika iz Zabukovice, zastopnik celjske mladine, nadajto tovariš Tofant in imenu celjskih delavcev in na koncu še sekretarja MK ZK Olga Vrabčičeva. Vsi govorniki so ogorčeno protestirali nad brutalnim izdajstvom dosedanjih zaveznikov in zahtevali, naj naši najvišji državni predstavniki posredujejo pri OZN, tako da bo čim prej popravišena ta težka krivica. V valu neprestanih vzklikov: Tito, pokliči nas, mi smo pripravljeni, »Tito, s teboj tudi v smrti«, »Tujega nočemo, Trsta ne damo!« itd. so pred mikrofonom stali še mnogi predstavniki delovnih kolektivov, ki so zbrani množično sporočali vsebinske brzojavke maršalu Titu, zveznemu izvršnemu svetu itd. Tako je delovni kolektiv cinkarne sporočil maršalu Titu: »Tako smo pripravljene zapustiti naša delovna mesta, da preprečimo zločin nad našimi narodi.« Enako pripravljenost je maršalu Titu sporočil tudi kolektiv zlatarne, delavci in nameščenci tovarne »Aero« pa so sporočili: »Strnjenci in močni čakamo vašega povelja!«

Proti koncu zborovanja je v imenu celjskih žena protestirala štev. Urbančičeva, ki je med drugim dejala, da celjske žene ne dovolijo, da bi jugoslovanske otroke v Trstu znova vzgajali italijanski fašisti. Po govoru dr. Pavliča ter predstavnika JLA je tovariš Grgič

Nad 50.000 demonstrantov na Reki

Reka, 10. okt. Velikega protestnega zborovanja na Reki se je večeraj udeležilo nad 50 tisoč demonstrantov. Z zborovanja so poslali brzojavko Organizaciji združenih narodov, v kateri sporočajo:

»V času, ko je miroljubna javnost na vsem svetu ugodno komentirala predlog predsednika Tita za internacionalizacijo Trsta, je bil sprejet sklep, ki v bistvu uzakonja vso do sedanjega krivico, ki jo je Italija v dobi fašistične vladavine in v povojnem razdobju povzročila našem življenju. Zahtevamo od OZN, da v duhu Ustavne listine Združenih narodov postopuje, da ne bo prišlo do izvedbe nezakonitega in enostranskega sklepa o izročitvi cone A Italiji.«

5000 prebivalcev Novega mesta in okolice pravi: „NE!“

Novo mesto, 9. oktobra. Delovni ljudje Novega mesta in okolice so se danes dopoldne ponovno zbrali na glavnem trgu na veliko protestno zborovanje in dali duška svojemu ogorčenju sprito najnovejši in najnesramnejši kupitje z delom naše zemlje in naše krvi. Mladina vseh sol je skupaj z učitelji in profesorji z zastavami in transparenti obšla vse ulice, izražajoč svojo odločno voljo, da brani z vsemi sredstvi tisto, kar je naše pred prejšnjimi fašističnimi imperialisti. Mladini so se pridružili vsi delovni kolektivi podjetij, uradništvo iz ustanov, ki je prenehalo z delom in šlo na ulice protestirati proti sklepu imperialističnih mešetarjev. Pred deseto uro dopoldne se je zbralo na glavnem trgu nad 5000 ljudi Novega mesta in okolice, ki so pazljivo poslušali govor sekretarja okrajnega komiteja ZKS tov. Franca Pirkoviča. Njegov govor so čestokrat prekinjali s parolami: »Dol z makaronarji! Dol z imperialističnimi mešetarji! Dajte nam puške, da jih še enkrat po-

prebral protestno brzojavko Generalni skupščini OZN, v kateri je rečeno, da tudi Celjani zahtevajo, naj OZN sprejme na dnevni red bodočega zasedanja tudi tako imenovano tržaško vprašanje, ki ga naj čim prej reši v korist jugoslovanskih narodov, hkrati pa pokliče na odgovornost vladi ZDA in Velike Britanije, ki sta s to odločitvijo prekršili mirovno pogodbo ter vsa načela mednarodnega prava.

Po končanem zborovanju so demonstranti še dolgo čez opoldansko uro dajali duška svojemu ogorčenju po vseh celjskih ulicah.

Celjska mladina še vedno demonstrira

Celje, 10. okt. Po veličastnem in doslej v Celju najbolj množičnem protestnem zborovanju večeraj dopoldne so člani delovnih kolektivov, zlasti pa celjski srednješolci nadaljevali protestna zborovanja tudi sredi dneva. Mladi demonstranti so izražali svoje ogorčenje nad grobo kršitvijo mirovne pogodbe z Italijo tudi v današnjih dopoldanskih urah. Nad 2000 dijakov in dijakin, zlasti iz višjih razredov obeh gimnazij, ekonomske srednje šole ter učiteljskega je okoli desetih dopoldne krenilo skozi mesto proti železniški postaji. Tu so počakali na prihod brzega vlaka iz Ljubljane, v katerem so se vozili mladinci, delegati V. republike, ga kongresa Ljudske mladine Slovenije v Maribor. Celjski mladinci so jim v želji, da bi kongres dosegel najboljši uspeh, še naročili, naj tudi oni najodločneje protestirajo nad odločitvijo britanske in ameriške vlade o priključitvi Trsta in cone A Italiji. Po končani demonstraciji na železniški postaji so vsi mladinci odšli na

Protest kulturnih in znanstvenih delavcev Hrvaške

Zagreb, 10. okt. Sklep vlad ZDA in Velike Britanije o enostranski rešitvi tržaškega vprašanja je zbudil najostrejšo obsodbo kulturnih in znanstvenih delavcev Hrvaške. Na izrednem sestanku, ki so ga imeli v Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti, je naš ugledni strokovnjak za vprašanja Jadrana in Italijansko-jugoslovanske odnose dr. Milan Marjanovič izjavil, da je to dejanje zahodnih sil ponovitev napake, ki so jo napravile po prvi svetovni vojni. Pripomnil je, da to popuščanje Italiji odpira vrata njenemu hegemonizmu na Balkan in da bodo avtoritete, ki odločitve nosijo, pred zgodovino težko odgovorne za nadaljnji razvoj dogodkov.

Člani in kolektivi Jugoslovanske akademije so poslali zveznemu izvršnemu svetu protestno resolucijo.

Protestno resolucijo je poslal tudi Društvo novinarjev Hrvaške, ki imenuje to najnovejšo dejanje proti Jugoslaviji »mož v hrbet jugoslovanskim narodom.«

Sekretar Društva književnikov Jože Horvat je izjavil: »Če nameravajo na Zahodu hraniti italijanske imperialistične grabežljivce z našimi kraji in našimi življenji, jih je treba vprašati: S kakšno pravico ravnamo, kakor da bi bila zemeljska krogla njihova last?

ženemo v beg! (Tovariši Tito, mi smo pripravljene in čakamo tvoje ukazov!) Tovariši Pirkovič je govoril iz src vseh delovnih ljudi Novega mesta, ki je dejal, da naj zahodne sile nagrajujejo italijansko fašistično požrešnost s svojim ozemljem in ne z našo zemljo, napojeno z našo krvjo. Tov. Pirkovič je izrazil odločno voljo vseh naših ljudi, da se z vsemi razpoložljivimi sredstvi upro takemu zahrbtnemu barantanju na račun dela naše domovine. Poudaril je, da je v naši svetli zemlji še dovolj prostora za grobove vsakogar, ki bi se drznil stopiti na naša tla. Nedaleč od tribune je stala 70-letna ženica. Ko je razumela za kaj gre, je rekla: »Tudi jaz grem nad italijanske fašiste, ker jih dobro poznam.« Z zborovanja so poslali protestno resolucijo sekretariatu za zunanje zadeve FLRJ in generalnemu sekretarju OZN ter pozdravno resolucijo tov. Titu. Tudi novomeška mladina je poslala maršalu Titu pozdravno brzojavko, v kateri se mu stavlja na razpolago za vse, kar bi bilo potrebno.

dvorišče I. gimnazije, kjer so ponovno dali duška svojemu ogorčenju. Celjskim dijakom je na tem zborovanju govorila tudi sekretarka mestnega komiteja ZK Olga Vrabčičeva.

Šostani protestira

Šostanj, 9. okt. Odločitev vlad ZDA in Velike Britanije o prepustitvi Trsta Italiji je tudi v glavnem mestu Saleške doline vzbudila množične demonstracije. Davi ob sedmih so vse sirene pozvale člane delovnih kolektivov ter nameščence in ostale prebivalce mesta, naj namesto na redno delo krenejo v kolone demonstrantov, ki so z godbo na čelu korakale skozi Šostanj. Okoli osme ure se je začelo na Trgu svobode pred spomenikom padlih borcev protestno zborovanje, na katerem se je zbralo nad dva tisoč domačinov. Tu so tovariša Bodožič, sekretar okrajnega komiteja ZK Jakob Zen, Stropnik, Vidic, zastopnik prosvetnih delavcev, zastopnik mladine in drugi ostro obsodili mešetarjenje angloameriške vlade za Trst ter izrazili pripravljenost slediti pozivu tovariša Tita v borbi za svobodo naših bratov in sestra v coni A.

mb

BRZOJAVKE, PROTESTI, ZAHTEVE

Tretji dan po sklepu Londona in Washingtona demonstracije in protesti niso popustili — Na tisoče brzojavk in protestov predsedniku republike Titu, izvršnemu svetu FLRJ in izvršnemu svetu LRS — Ljudstvo sporoča maršalu Titu, naj dosledno brani naše narodno ozemlje, pri čemer ga je ljudstvo pripravljeno podpreti s lastnimi življenji

Ze tri dni so delovni ljudje Jugoslavije na nogah. Od četrtka proti večeru pa do danes se vršijo v vseh mestih, vaseh in naseljih protestna zborovanja, kakršnih v Jugoslaviji v povojnih letih še skoraj nismo doživeli. Neomajna enotnost, da z našim narodnim telesom ne more kupčevati za našim hrbtom nihče, je tisto, kar povezuje v teh dneh vse narode Jugoslavije v en sam protest proti vsakomur, ki bi hotel zarezati v naše pravice. Slovence, da Angloameričani preklicijo svoj samovoljni sklep, so tako glasne, da jih preslišati nihče ne more. Nič manj tihe pa niso izjave, ki zahtevajo od našega državnega vodstva, da podvzame vse ukrepe, da bi se zaščitili nacionalni interesi, pravice naših narodov in bratov v Trstu ter coni A. Če so na velika protestna zborovanja v Sloveniji Gradcu prišli iz okoliških krajev s kramplj, lopatami, motikami in podobnim, potem to samo pomeni, da so naši ljudje pripravljeni braniti svoje pravice s tistim, kar imajo. Če imajo kmetje svoje orodje kot v času kmečkih puntov, potem bodo kot tedaj stopili tudi danes v bran.

Uredništvo Slovenskega poročevalca je prejelo te dni na tisoče prepisov brzojavk in protestov kolektivov, sindikalnih in političnih organizacij, združenj, kulturno-prosvetnih društev, šol in posameznikov, ki jih ti pošiljajo predsedniku republike Titu, zveznemu izvršnemu svetu, izvršnemu svetu LR Slovenije, Organizaciji združenih narodov, predsedniku VIII. zasedanja generalne skupščine OZN gospe Pandit Nehru. V njih je zapisano vse, kar naši ljudje te dni čutijo in mislijo. V teh resolucijah in protestih je čutiti srce naših ljudi za našo kraj in Trstu in coni A.

Prisega neomajne zvestobe

Iz Štor javlja čez 2000 delavcev, da so prekinili delo in zapustili svoje domove, da protestirajo proti sramotni kupitji. Člani Zveze borcev iz Štor prisegajo maršalu Titu in socialistični domovini neomajno zvestobo in pripravljenost braniti vsak čas naše meje.

Glavni odbor Zveze borcev Slovenije pravi v svoji brzojavki izvršnemu svetu FLRJ, da sklep angleške in ameriške vlade najgloblje žali nacionalna čustva naših narodov. Člani zvez borcev zahtevajo razveljavitev sklepa in so pripravljene braniti kot nekdaj partizani naše narodno ozemlje.

Društvo slovenskih filmskih delavcev se vprašuje v svoji brzojavki, če je zadnja krivica zahvala za naše miroljubno puščanje, ko smo 1945. leta zapustili Trst, ki ga je osvobodila naša zmagovita vojska, da bi očuvali mir?

Pionirji svojemu Trstu

Naše uredništvo je prejelo naslednje pismo: »V znak protesta proti krivični predaji Trsta imperialistični Italiji, prosimo učenci osnovne šole v Preserju, da priobčite naslednjo pesem v vašem listu, katero smo sestavili zadnje dni:

Trst je naš

V dni jesenske zameglene
do zadnjih naših vrst
vest kot noč prispela črna,
da so spet nam vzeli Trst.

Ze od davnih časov naše
je ob morju mesto belo,
v njem je prvič naše ljudstvo
jadra v daljni svet razpelo.

Zanj so naši borci smeli
v mnogih bojih krvaveli,
zmagovito naši tanki
prvi so v Trst prispeli.

Trst je naš!!! — Čujte v Londonu!

Tudi zanj smo se borili
in če treba, bomo znova
zopet ga osvobodili!

Učenci osnovne šole Preserje

BRZOJAVKE, PROTESTI, ZAHTEVE

Delovni kolektiv Gradisa na Titovi cesti izjavlja, da stoji enoten na strani vseh ukrepov, ki jih bo podvzel izvršni svet FLRJ.

Resolucije in protestne brzojavke so dalje poslali delovni kolektivi centralnega higienskogazdarskega zavoda v Ljubljani, industrijskega podjetja za elektrarne, strelsko zvezo Slovenije, kolektivi tovarne kleja v Ljubljani, direkcija PTT v Ljubljani, tovarne »Teol«, izvršni odbor zveze športov Slovenije, pionirski odred »France Prešeren« iz Rateč, dijaki in profesorji škofjeloške gimnazije, prebivalstvo in garnizija Škofja Loka, vajeniška mladina vajeniških šol lesne in oblačilne ter raznih strok,

nec londonskih paktov in sramotnih rapalskih pogodb in da naše ljudstvo ne bo več dovolilo trgovine z našim Trstom. Delovno ljudstvo občine Ljubno sporoča tovarišu Titu, da se je pripravljeno boriti za našo zemljo, prav tako kot se je borilo v preteklosti in se mu stavlja na razpoložanje. Nadalje so poslali izvršnemu svetu resolucije in brzojavke: profesorjski zbor in dijaki gimnazije v Domžalah, kolektiv hotela Union, zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij LRS, narodnih bank iz vseh krajev Slovenije, ljudstvo občine Rakovnik, občine Radomir, občani Bistrice ob Sotli, kolektiv tovarne usnja v Trzinu, prebivalci Zalca, kolektiv

Demonstracije v Sežani

kolektiv Litostroja, Slovenijale, društvo arhitektov Slovenije, glavni odbor Rdečega križa, sindikalna podružnica Commers, člani sindikalnih podružnic »Primorje«, »Keršič« in »Grmade«, sindikalna podružnica vojno-gradbenega oddelka Ljubljana, kolektiv pivovarne Union, teren Krim, teren Boris Kidrič, sekcija za vzdrževanje proge, Akademija upodabljalnih umetnikov, kolektiv izvršnega sveta Slovenije itd.

Konec je londonskih paktov

Izvršni svet LRS sprejema stalno brzojavke iz vseh predelov Slovenije. Naj naštejemo samo nekatere: ljudstvo Suhe Krajine vzklika Titu: »Mi čakamo tvojega ukaza!« Prebivalci Hinja rote izvršni svet, naj stori vse, da se italijanskemu imperializmu ne bo priznalo tisto, kar mu ne pripada. Kolektiv iz Ptujja javlja, da so pripravljene doprinesiti vsako žrtev, da Italijani ne dobijo Trsta. Prebivalci ribniške doline sporočajo angloameriški vladi, da je skrajni čas, da se zavedajo, da je ko-

gorenjske tovarne čokolade v Lescah, ljudstvo občine Matule, Zagradca, oskrbovanci in uslužbenci doma počitka v Ponikvah, učiteljsko in pionirski osnovne šole Pohor, prebivalci občine Lesje, vinarska zadruga Ptuj, občinski odbor SZDL Moravče, občinski odbor Desternik, kolektiv zdravilišča Čatežke toplice, državnih ustanov v Medvodah, odborniki ljudskega odbora Kočevje, kolektiv gozdnega gospodarstva Celje, prebivalstvo Mirna peč, osnovna šola Senčur pri Kranju, žene okraja Maribor-okolica, kolektiv Motovoz in platno Grosuplje, dijaki gimnazije in osnovne šole v Velikih Laščah, kolektiv vzgajališče Smlednik, kolektiv lesne industrije Domžale, »Svilanita«, prebivalci mesta Murska Sobota, kolektiv tovarne trakov in sukanca Maribor, prebivalci Stanjela, pokrajinski odbor CMD Obmurje, II. gimnazija v Celju, volivci, proizvajalci iz Kresnice, kolektiv industrije kraškega marmarja Sežana, papirnice Količevce, podjetja za remont mlinov in Domžalah, pionirji Sodražice, prebivalci Bleda,

Zločin nad tržaškimi Slovenci

Slovenski književniki se ne moremo sprijazniti s samovoljno odločitvijo vlad Velike Britanije in ZDA, da prepustijo Trst in cono A Svobodnega tržaškega ozemlja Italiji na milost in na milo. To je zločin nad tržaškimi Slovenci in vsim našim svobodoljubnim narodom. Italijanski kulturniki so v preteklosti že preoboro pokazali svoje brutalne in poniževalne metode, da bi še mogli verjeti njihovim izjavam o spoštovanju in lojalnosti italijanskih občanov našega ljudstva. Dokončna izročitev Trsta in cone A Italiji bi pomenila za tamkajšnje slovensko ljudstvo za njegovo kulturo smrtno obsodo. Zato mi, slovenski književniki, ki nam je naše narodno ter kulturno blaginje prva skrb in dolžnost, ne moremo priznati in priznamo te neodgovorne odločitve angleške in ameriške vlade ter izjavljamo, da smo pripravljeni, boriti se za pravice našega ljudstva v Trstu in coni A z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Društvo slovenskih književnikov

IZJAVA VIKTORJA CARA EMINA

Reka, 10. oktobra. Stari istrski književnik in borec Viktor Car Emin, ki je velik del svojega književnega dela posvetil boju za svobodo krajev, ki so ječali pod italijansko sužnostjo, je glede na angloameriško deklaracijo izjavil:

»Mojo drago domovino Jugoslavijo oblijavljajo nevalovi nezasišene krivice. Tudi nas, njene sinove, oblijava, toda niso nas strli. Kot en človek smo se dvignili vsi, stari in mladi, da bi še enkrat dvignili svoj ogorčeni protest proti vsem, ki se hočejo v najbolj usodnem trenutku naše zgodovine igrati z našo usodo, proti tistim, ki vsemu svetu delijo nauke o »pravicih človeka«, »nevarnosti«, ki grozi svetu zdaj z ene, zdaj z druge strani in ki imajo polna usta fraz o tako imenovani svobodi narodov. V času, ko je bila naša vera v ljudi za katere smo mislili, da ljubijo pravico, še več, da si pripravljali služiti, globoka, tedaj je kot strela z neba neba padla prav iz istih ust z neverjetnim cinizmom prežeta odločitev, da se cone A z desetstiči naših jugoslovanskih bratov izroča Italijanskim imperialistom.«

Partizanska Kočevska se je dvignila

Kočevje, 9. oktobra. (B. telefon). Tudi ljudstvo partizanske Kočevske se pridružilo množicam Jugoslovij v ogorčenem protestu proti krivični odločitvi glede Trsta in cone A. Ze v četrtki v poznih večernih urah so množice ljudi v Kočevju, ki so slavnostno razpoloženi od narodne proslave, privrele na ulice in ogorčeno in energično protestirale proti krivični resoluciji, da se Trst in vsa cona A dodeli italijanskim fašistom. Danes popoldne ob petih pa se je tisočglava množica zbrala v Seškovem domu. Navzoči so bili vsi člani delovnih kolektivov, nameščenci, študenti, mladina in vsi prebivalci Kočevske. Ogorčeno so protestirali proti mešetarjenju z našo zemljo. Navdušeno je ljudstvo aplaudiralo govornikom ter dajalo duška svojemu ogorčenju. V Kočevju se je ljudstvo oprljalo naslednjemu geslu: »Naše zemlje italijanskim fašistom ne bomo nikoli pustili. Okusili so že našo pest in tudi v naših srcih krivice delati ne bomo pustili.« Delovni kolektiv in prebivalstvo Kočevja je poslalo maršalu Titu in zveznemu izvršnemu svetu več protestnih resolucij. Po protestnem zborovanju se je razvila po mestu Kočevju, kjer je bilo leta 1941 razoroženih več tisoč Italijanov in mimo spomenika NOR, ki je bil pred kratkim odkrit, velika povorka ljudstva, ki je vzklikala Titu, Trstu in JLA.

Rudarski revirji na nogah

Trbovlje, 10. okt. Večeraj ob 17. uri se je zbralo pred spomenikom Rudarstva nad 6000 ljudi, poleg teh pa obe zgradbi in mladina, ter člani sindikatov z zastavami in transparenti. Govoril je Dušan Potokar, za njim pa Tomaz Ramovž, zastopnik za V. mladinski kongres Franc Škerjanc. Govorilo je še več govornikov. Ob koncu so poslali zveznemu izvršnemu svetu protestno resolucijo proti odločitvi Velike Britanije in ZDA, da se Trst in cona A izročita v upravo Italiji. Po končanem zborovanju so demonstranti z godbami na čelu odšli po Trbovljah ter vzklikali maršalu Titu in izvršnemu svetu.

V jutranjih urah je koleka mladina s proforskimi zborom demonstrirala na Trbovljah proti krivični odločitvi Velike Britanije in ZDA ter pritegnile še ostale delovne ljudi.

Protestna zborovanja so bila zvezna v Zagorju, Hrastniku in Trbovljah. Ko so sinoči rudarji zvedeli za usodni sklep o Trstu, so zborovali tako v Hrastniku, kakor v Trbovljah in Zagorju ob izmenih. Ob pol 22. pa so se mnogi izmen prav tako zbrali pred spomenikom Revolucije, kjer so odločno protestirali proti izročitvi cone A v Trstom vred Italiji.

Prebivalci Dobrne in gosti združili protestirajo

V četrtki, 7. t. m. so se zbrali na zboru v Dobrni. Dobri volivci, da si izberejo kandidata za reobližnjo in zvezno ljudsko skupščino. Po živahni razpravi so se volivci odločili. Za reobližnjo skupščino so predlagali sekretarja okrajnega komiteja ZKS Vinka Smrčala, za zvezno skupščino pa Viktorja Avbija. Oba predloga sta bila z viharim odobravanjem sprejeta in se bili z njima zadovoljni vsi volivci cele občine.

Sredi zborovanja so zaslišali novice, da sta London in Washington prepustila Trst in cono A Svobodnega tržaškega ozemlja Italijanom. Vsi navzoči so takoj odšli na protestno zborovanje. Kmalu so se jim pridružili ostali prebivalci, gosti združili so takoj vstali iz postelj in prihitali na mesto pred 74-letnim domom. Tisti, ki so bili v kavarni, so takoj zapustili lokal in prihitali na mesto protestnega zborovanja. Z zborovanja so poslali protestno resolucijo izvršnemu svetu LRS v Ljubljani. Tudi naslednji dan se je zbrala množica ljudi v Dobrni na mesto protestnega zborovanja. Z zborovanja so poslali protestno brzojavko maršalu Titu.

Člani Socialistične zveze in vsi volivci segajte po blokih volilnega sklada!

V Prekmurju žele tovariša Miho Marinka za kandidata v zvezno skupščino

Murska Sobota, 10. okt. Do trede tega tedna, dokler nismo začeli ob brdski tržaki krivici sponzoro dvigati po vsem Prekmurju svoj ogorčen protest, je bilo v Prekmurju vrsta sestankov in krajevnih zborovanj SZDL. Na vseh sestankih in zborovanjih so člani SZDL in vaščani sploh razpravljali o bližnjih volitvah v obe ljudski skupščini. Posebni živi so bili razgovori o kandidatih. Sredi tedna so bila večja množična zborovanja v Prosenjakovcih, na Doliču, v Gornjih Petrovcih, v Soboti in drugod. Na vseh teh zborovanjih so člani SZDL enotno izrazili željo, naj bo njihov kandidat za poslanca v zvezno ljudsko skupščino predsednik izvršnega sveta LRS tov. Miha Marinko. Z zborovanj so Prekmurju poslali tovariša Miho Marinku pisma, v katerih mu sporočajo svojo željo, naj sprejme kandidaturu za zvezno skupščino.

Po novem trgovinskem sporazumu z Avstrijo

Za 25 milijonov dolarjev blagovnega prometa

Beograd, 9. okt. Ob zaključku trgovinskih razgovorov med Jugoslavijo in Avstrijo je bil izdan skupen komunikat, ki se glasi:

Trgovinski razgovori med mešanimi komisijama Jugoslavije in Avstrije, ki so bili v Beogradu od 10. sept. do 9. oktobra letos, so uspešno končani. Razgovori so potekali v vzdušju vzajemnega razumevanja. Obe delegaciji sta se sporazumeli o vseh vprašanih dnevnega reda.

Z novim sporazumom je došlo do blagovna izmenjava med Jugoslavijo in Avstrijo za čas od 1. septembra letos do 31. avgusta prihodnjega leta. Blagovna izmenjava bo znašala v vsaki smeri okrog 25 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo izvozila v Avstrijo kmetijske pridelke, rude, bavarske kovine, ferolitine, celulozni les, industrijske izdelke in drugo blago, medtem ko bo iz Avstrije uvozila kakor že doslej industrijske izdelke in izdelke za investicije ter polifabrike. V času razgovorov je prišlo tudi do ureditve nekaterih finančnih vprašanj. Poglabljanju medsebojnih gospodarskih odnosov bo služil tudi sporazum, ki je bil došen glede plovbe na Donavi.

Protokol o sporazumu je podpisal za Jugoslavijo načelnik ekonomskega oddelka državnega sekretariata za zunanje zadeve Ivan Barbič, za Avstrijo pa svetnik poslaništva ministrstva zunanjih zadev pri predsedstvu avstrijske vlade dr. Kurt Farbovski.

Za elektrifikacijo zadnjih vasi občine Trška gora

Na področju občine Trška gora so dobili po vojni elektriko že vsi kraji razen Marince vasi, Pake, Dolenje vrha, Gorenje vrha, Grevja, Sel, Stravreka, Runcica in Nove gore. Letos pa so sklenili tudi prebivalci teh vasi, storiti vse, da bi do spomladaj zasvetila elektrika tudi v njihovih hišah. Zato so že pred mesecem dni ustanovili odbor za elektrifikacijo, ki ima polno delo. Odbor je stopil v stik s

Na Bledu ne bodo letos zgradili gimnazije

Potreba gradnje novega šolskega poslopja za nižjo gimnazijo na Bledu je postala po osvojitvi vse bolj pereča. Bled je namreč tedaj dobil novo nižjo gimnazijo, ki jo obkrožujejo učenci iz vse okolice, zato so dosedanja prostori v ljudski šoli pretesni in to slabo vpliva tako na pouk ljudske šole kot gimnazije. Gimnazija potrebuje tudi več posebnih prostorov za kemijo in fizikalni laboratorij in podobno. Vsega tega sedanja zgradba ne more nuditi za tako veliko število učencev. Poleg tega pa morata biti zaradi gimnazije dva razreda ljudske šole v prostorih, ki niso primerni za pouk.

Ljudski odbor mestne občine Bled kot okrajni ljudski odbor v Radovljici sta uvidela potrebo po novem poslopju in si prizadevala, da dočrta sredstva za gradnjo. In res je letos to uspelo. Tudi družbeni plan okraja predvideva letos zidavo gimnazije in je zato namenil začetno vsoto 20 milijonov din. Ljudski odbor mestne občine Bled je sklenil pogodbo s »Slovenijaprojektom« v Ljubljani. Na Bledu so sami izdelali gradbeni program, ki je bil odobren, projektovno podjetje je pa nato izdelalo idejni projekt, ki je bil tudi odobren. Po pogodbi bi morali nato izdelati še glavni projekt, in sicer do 5. septembra. Vendar čas je tekkel dalje, rok je že davno potekel, načrtov pa še ni od nikoder. Sedaj je za zidavo že prepozno in denar, ki je bil določen za zidavo nove gimnazije, bo zapadel.

Res ne moremo razumeti »Slovenijaprojekta«, da ne uvidi važnosti gradnje ter sam ne pomaga in ne stremi za tem, da bi saka dela izvedel v pogodbi določenem roku.

Drugo jezero vinodolskega sistema bo napolnjeno še letošnje jesen

Zagreb, 8. okt. Prvo jezero sistema Vinodol »Bajerk« hi do vodo za oba agregata hidrocentrale »Nikola Tesla« v Triblju pri Crikvenici, je dajalo doslej nad 50 milijonov kilovatnih ur električne energije, toda v najkrajšem času bodo pričeli polniti še drugo jezero. Priprave se niso popolnoma dokončane, ko pa bo to jezero napolnjeno, bo imelo petkrat večjo kapaciteto kakor sedanja »Bajera«. Skupno z »Bajerjem« bo imelo nad 30 milijonov kilovatnih metrov prostornine in bo dajalo 200 milijonov kilovatnih ur električne energije na leto. Pričelo se tudi že priprave za gradnjo tretjega jezera, ki bo imelo 8 milijonov kilovatnih metrov prostornine.

V Murski Soboti predlagajo za kandidata Miho Marinka in Franca Kimovca

Murska Sobota, 8. okt. Na sinočnjem sestanku Socialistične zveze delovnega ljudstva v Murski Soboti so se člani SZDL dokončno dogovorili, da bodo predlagali na zborih volivcev za kandidata za zvezno ljudsko skupščino predsednika LRS tov. Miho Marinka, za republikanskega poslanca pa Franca Kimovca. »Zig« za poslanca v zveznem zboru proizvajalcev bodo člani SZDL v Prekmurju predlagali v skupini kmetijstva Kolomana Korpiča, predsednika kmetijske zadrge v Cepin. cih, za industrijo pa ing. Ivo Klemenčič, direktorja podjetja »Nafta« iz Dolnje Lendave. Včeraj je bila izbrana tudi posebna komisija, ki bo predsednik vlade Miha Marinka v imenu SZDL pisмено naprosila, da bi to kandidaturu sprejel.

Volilna aktivnost na Hrvaškem

Zagreb, 8. okt. V vseh 156 volilnih komisijah v hrvaških okrajih so začeli živahne priprave za volitve. Komisije so že pričele sestavljati volivne proglase, objavljati razna navodila in urejati volilne imenike. Pretekli teden so se začeli tudi zbori volivcev. Volivci že razpravljajo o kandidatih, v mnogih krajih kakor v Osijeku, Zagrebu, Karlovcu, Varaždinu, Čakovcu, Slavonskem Brodu in na Reki pa so padli že tudi prvi predlogi za kandidata.

Na predvolilnem sestanku 6. osnovne organizacije v Zagrebu, ki je največja, je bil predlagan za kandidata za ljudskega poslanca v zvezni skupščini dr. Vladimir Bakarič.

Sekretar Glavne konfederacije dela Belgije na volilnem sestanku v Zagrebu

Zagreb, 8. okt. V zagrebških podjetjih so se začele predvolilne konference, na katerih razpravljajo o kandidatih za republikanski zvezni zbor proizvajalcev. Na predvolilnem sestanku tovarne »Edinstvo« je bil tudi sekretar Glavne konfederacije dela Belgije g. Andre Genau. O sestanku je dejal, da je na najprej velik vpliv na kandidiranje in živahne razprave med delavstvom o kandidatih. Na tem sestanku je bil predlagan za kandidata v republikanski zbor proizvajalcev Hrvaške Josip Čaz.

Kolektiv zagrebškega glavnega kolodvora predlaga za kandidata Ivana Božičevića

Zagreb, 8. okt. Železničarji zagrebškega glavnega kolodvora so predlagali včeraj na predvolilnem sestanku za kandidata za zvezni zbor proizvajalcev Ivana Božičevića, generalnega sekretarja centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

Melioracijska dela pri hudourniku Kornalunge

V bližini Sv. Antona v okraju Koper izvira hudournik Kornalunga, ki se pri Kopru izliva v morje. Za Rižano je to največji vodni tok severno zahodne Istre. Ta hudournik je ob deževju preplavljal dolino in povzročal ogromno škodo. Sicer tod okrog poldrva zemljišča so bila stalno pod vodo, kar je onemogočalo intenzivno obdelavo zemlje. Na tej zemlji raste sedaj trava, ob nasipih in globelih pa so kmetje nasadili trse, akacije in razno grmičevje. Če kakšen kmetovalec le tvega in si uredi njivo, le redkokdaj uživa plodove svojega truda.

Da prepreči nadaljnje poplave in omogoči kmetom obdelavo zemlje, je okrajni ljudski odbor Koper sklenil zajeziti Kornalungo in v odobril za začetek teh del 9 milijonov din. Pred nekaj dnevi je okrajna uprava za melioracije začela z deli, ki bodo predvidoma trajala do dokončne ureditve hudournika dve leti. Skupne investicije za ta dela bodo znašale 90 milijonov din. Celotno področje, ki pride pri melioraciji v poštev, meri okrog 400 ha zemlje.

Ne ovirajte dimnikarjev v njihovi službi

Glede na razne članke objavljene v dnevnem časopisu o obveznosti čistjenja kurnih in dimovodnih naprav in nadzorstva nad njimi, menimo, da je potrebno prebivalstvo opozoriti na naslednje:

Čistilna o ureditvi in opravljanju dimnikarske službe z dne 20. VII. 1950. Ur. list LRS št. 21 59 pravi v 1. členu takole: »Namen dimnikarske službe je, da si čistilnih kurnih in dimovodnih naprav ter nadzorstvom nad temi napravami zagotavlja pred požarom splošno ljudsko premoženje.« Člen 2. iste uredbe nadalje določa: Vse kurne in dimovodne naprave se morajo redno čistiti. Čistjenje izvrševati na je po čl. 8. upravitelj dimnikar.

Ker so pogosti primeri, da gosposinjstva ne dovolijo čistjenja in pregleda kurnih in dimovodnih naprav, opozarjamo vse koristnike teh naprav, da imajo dimnikar po tej uredbi in po ostalih predpisih za preprečevanje požarov točno določeno dolžnost. Dimnikarjeva dolžnost ni samo vrednotiti in pregledati požarne kurne in dimovodne naprave, temveč izvaja obtem tudi preventivno službo v zvezi s požarno varnostnimi ukrepi.

Kakor navedeni predpisi določajo dolžnost dimnikarja, tako na drugi strani določajo tudi dolžnost koristnikov kurnih in dimovodnih naprav.

Požari, ki nastajajo zaradi kurnih in dimovodnih naprav, čenoma po krivdi koristnikov, ki preprečujejo redno čistjenje, povzročajo ogromno škodo na ljudski imovini.

Čl. 5. Odredbe o obveznem omejanju kurnih in dimovodnih naprav z dne 2. III. 1948. Ur. l. LRS št. 11 48. določa, da je dimnikar dolžan preprečevati kurne in dimovodne naprave, ki ne ustrezajo ali se uporabljajo ali ne.

Razumljivo pa je, da dimnikar tudi za samo nadzorstvo nad kurnimi in dimovodnimi napravami upravičen do plačila, kar je vse v zvezi s stroški obrtnega podjetja.

Končno opozarjamo vse koristnike kurnih in dimovodnih naprav, da se pred namestitvijo posv. in stičnih kurnih naprav posvetijo s pristojnim dimnikarjem; dogaja se, da se take kurne naprave postavljajo v prostoru, ki ni primeren za način gradnje, ne ustrezajo požarno varnostnim predpisom.

V. ŠOSTANJSKEM OKRAJU

Številni predlogi za tri republiške poslance

Viktor Avbelj — kandidat za zveznega poslanca

Prve priprave na jesenske volitve so razgibale tudi občinske ter osnovne organizacije SZDL v šostanjskem okraju, ki so pospešile razpravo o pomenu bližnjih volitev ter na svojih sestankih izbirale kandidate za zvezno ter republikansko skupščino. Prvi sestanki so pokazali, da so se zlasti nekatere občinske organizacije lotile tega dela v preveč ozkem krogu funkcionarjev najrazličnejših organizacij, niso pa omogočile v prvih dneh širše razprave med vsemi člani. Poleg te slabosti, ki je najočitnejše prišla do izraza v Nazariju, pa tudi v Gornjem gradu niso pokazali večje aktivnosti, so člani SZDL na mnogih sestankih jemali kot merilo dobrega kandidata — njegovo morebitno pripravljenost v največji meri zastopati in »brantiti« lokalne interese, ne oziiraje se na interese skupnosti. To so bile zlasti prve slabosti, ki so se v nadaljnjih pripravah na volitve že razblinile.

Šostanjski okraj bodo v republikanski skupščini zastopali trije poslanci. Člani SZDL so se v glavnem zanje že odločili. Tako so se na sestankih šostanjske volilne enote najčistejše slišala imena predsednika Okrajnega ljudskega odbora v Šostanju Toneta Uliha, nadalje sekretarja okrajnega odbora SZDL Tekeva, tajnika okrajnega ljudskega odbora Šostanj Podvratnika, člana občinskega odbora v Šostanju Gušića ter direktorja Tovarne usnja Andreja Stegnarja. Kakor so pokazali poznejši sestanki, pa se za tov. Stegnarja zlasti zavzemajo člani delovnih kolektivov, ki bi ga radi izvolili za poslanca v republikanski zbor proizvajalcev.

Živahne razprave o kandidatih so se vodile tudi v Velenju, ki s svojo bližnjo okolico sestavlja eno volilno enoto. Poleg Tekeva ter Uliha, ki sta bila predlagana že v šostanjskem okraju, so bili člani SZDL še za Jamnikarja iz Rudnika lignita ter za podpredsednika okrajne Turška.

Ogromna večina članov SZDL tretje volilne enote — Zgornje Savinjske doline — pa se je na sestankih izrekala za sekretarja okrajnega komiteja ZKS Jakoba Zena. Zdi se, da tov. Zen pri jetskih volitvah ne bo imel niti

sokandidata, čeprav so bili nekateri tudi mišljenja, da bi lahko kandidiral še tov. Zvozne Zupanc.

Izbira zveznega poslanca v šostanjskem okraju ni dosegla tolikšne živahnosti, kakor pa razprava o republikanskih poslancih. To pa predvsem zaradi tega, ker so se mnogi kandidati že v tem času odrekli dolžnosti, katere so jim hoteli zaupati člani SZDL. V zadnjih dnevih se je položaj nekoliko zboljšal. Na nekaterih sestankih so padli predlogi, da bi to mesto zaupali tov. Viktorju Avbelju ne glede na to, da so si ga člani SZDL šostanjskega okoliša (Celje-okolica) že izbrali za republikanskega poslanca.

Vzporedno s pripravami na volitve v obe skupščini potekajo tudi razpravljajanje o kandidatih za odbornike ter poslance v zbor proizvajalcev. Novi okrajni zbor proizvajalcev bo imel 27 odbornikov, od tega 23 zasopnikov skupne industrije, rudarstva, prometa in 4 iz kmetijstva. Prva skupina bo izbrala svoje zastopnike v okrajni zbor 5. novembra, druga pa 8. novembra. Zastopniki kmetijskih proizvajalcev so o svojih kandidatih razpravljali preteklo nedeljo na dveh zborih in sicer v Gornjem gradu ter v Lučah. Tu so tudi sklenili, da bodo v zvezni zbor proizvajalcev predlagali Zinka Bernota. Poleg njega, ki pa verjetno te dolžnosti ne bo mogel sprejeti, so se drugi kmetovalci zavzeli za predsednika okrajne zadruge zveze Maribor-okolica Miha Zorka. Zadrudniki so se sklenili, da bodo podprli kandidaturu predsednika okrajne zadruge zveze Šostanj Franca Jeraja za poslanca v republikanski zbor proizvajalcev.

Da si redki posamezniki še niso povsem na jasnem, kakšna je vloga ter dolžnost bodočih odbornikov ter poslancev (kaže, da si nekateri nečijo biti na jasnem zaradi sovražnega stališča do socialistične graditve zlasti na vasi), nam potrjuje tudi primer iz Šmartnega ob Dravi, ki je nek zadržnik predlagal v seznam kandidatov za okrajni zbor proizvajalcev nekoga Remica, ki je pred časom izstopil iz kmetijske zadruge in za katerega je jasno, da ni naklonjen socialističnemu zadrudstvu. M. B.

Dnevne vesti

KOLENDAR

Nedelja, 11. oktobra: Samo. Ponedeljek, 12. oktobra: Makc.

11. X. 1807 — Umrl v Celovcu pisatelj prepovedatelj Jurij Japelj.
11. X. 1861 — Rojen v Krnu pri Tolmini Gorškimi zgodovinar Simon Butar.
11. X. 1878 — Slovenski taborn v Dolini, ki se na je udeležilo 20 tisoč Slovencev iz Trsta, urške okolice in Istre.
11. X. 1941 — Zastek narodne vstaje v Makedoniji.

ZDRAVNIŠKA ZDARNA SLUŽBA

Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva c. 20, tel. 22-46, medleška služba — od 8. ure zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj.

Na Medicinski visoki šoli v Ljubljani je bil promoviran za doktorja vsega zdravstva dr. Matjaž Jancz Oprešnik. Iskreno čestitamo!

Na Medicinski visoki šoli je promoviral za doktorja vsega zdravstva Makc Zaita iz Ljubljane.

Slovensko kmetijsko društvo vabi vse zainteresirane, tovarne in ustanove na poročanje kmetijskih rezultatov za leto 1952, da je udeležba v razpisu, ki bo v sredi v t. m. 10. oktobra, ob 19. uri v kmetijsko predavarnico v Vojkovi 4. — Realca, 6832-d. Iskreno se zahvaljujem šefu bolnišnice za dovoljenje v Ljubljani asistentu dr. Matjažu Janczu, dr. Zvernikovi, sobnini zdravilcem dr. Vendraminovi, dr. Fetihoji, dr. Vargazonovi, dr. Kmetovi in ostalim zdravnikom, ki so s svojimi strokovnimi spretnostmi veliko poživljajale in trudom dosegli tolikšen uspeh da so nama ohranili najmlajša Tomažka.

Toplo zahvalo tudi vsem medicinskim sestram, Pričelovi in vsem sestram negovalkam, ki so mi s strogostjo, posebno sestre Nuški Milnarjevi, sestre Zakraskovi in sestre Čučkovi, — Hvaležna Slavka iz Lendave Pogačar, 6832-d.

Miklč »Kajle sprejema čoveka v ljudsko skupščino.« — Prjave v tajništvo v. drž. genn. Poljane, 6819-d.

Organizacijski odbor Gostinjsko-narodnega zbora Slovanije, ki bo 14. in 15. oktobra na Bledu, obvešča vse udeležence, da je začetek zbora 14. oktobra ob 9. uri zjutraj v veliki dvorani Kazine.

Udeleženci zbora naj se po prihodu na Bled obvezno javijo v informacijski pisarni, kjer bodo prejeli nakazila za prenočišče in prehrano.

Higiensko-epidemiološka sekcija SZDL ima sestanek v torek 13. oktobra ob 19. uri v dvorani Centralnega higienskega zavoda. Akademik profesor dr. Simč bo imel zanimivo predavanje iz epidemiologije.

Maturant celjske gimnazije 1948 promovirano šolstvo maturant v šostanjskem okraju, ob 20. oktobra, ob 19. uri pred kolodvorom. Prijave s predplačilom do 20. oktobra: Prof. Vlado Veber Celje, 1. genn. 6843-d.

Ko spraviš krompir za zimo, ga posuj s »KROSNOM«. Dobro ga v drogerijah, semenarnah, zadrudih itd. — d.

Obiščite nastop Šolanih psov — v Ljubljani, 11. oktobra ob 15. uri na Trgu sv. Nikolaja v Trzinu. Priprata Klub ljubiteljev športnih psov in Šola za vzgojo službenih psov pri Ljudski milici, 6775-n.

Tombola Rdečega križa v Kranju je prelazna za nedolžne in Kdaj bo bo naknadno 6810-d.

ZA STROJEPISE, STENOGRAFSKE IN ADMINISTRATIVNE TEČAJE

Administrativni šoli v Ljubljani je na razpolago še nekaj mest. Prijave sprejemajo ravateljstvo, Roška 15 (biv. Dobrobranska cesta), 6830-d. Veletrogovna s sadjem in zelenjavo »Fructus« Koper — zastojstvo Ljubljana nudi v vseh svojih poslovalnicah v Vojkovi 4 v Karlovcih 6, na Poljanskem nasipu 42 in na Rimski 21 prvovrstno kmetijsko krompir, vseh količin po 12 dn za 1 kpa. Po želji dostavimo bleko na dom. Gospodinj, poslužite se usodne, g. nakupa, 7657-d.

Pozor — pešci, kolesarji, vozniki konjske vprege, motoristi, avtomobilisti! V izogib globi in nesreči kupite v trafiki nemudoma največje brosurice točnih predpisov »Prednost vozil na cestnih križiščih.« 6788-d.

Starši! Ali želite razsvetliti svoje otroke? Kupite in izdajte knjižico »Slovensko slovarstvo« O. Janču, ki je po suhem jadrals. To je lepa pesniška proročev, opremljena s krasnimi ilustracijami, ki so je vredno nuditi vseli Dobite jo za borih 55 denarjev v vseh knjigarnah Pohitite!

Branje lepe in koristne knjižice vas bogati! Vzemte v roke knjigo »Knjižnica« Po sledovih rim. knjižarstva v letu knjiž. vsem znani, odlični, publicistični, zanimivi način razprave o podobni pomeni rimske volitve, ki se vedno steže svoje krepitve po naš zemlji. Knjižice dobite v zelo lepi opremljeni za 200 denarjev v vseh knjigarnah!

Tečaj za nego dolžnikov bosta priredila Svet za zdravstvo MLO Ljubljana in mestni odbor RK. Tečaj bo v dejnem domu do konca oktobra, pričetek 1953. Prijave je poslati do vključno 20. oktobra na naslov: Svet za zdravstvo MLO Ljubljana, 6835-5.

Planinski Triglavski dom na Kredarici in Koča pri Triglavskih jezerih sta od 11. t. m. dalje zaprta. — Planinsko društvo Ljubljana, 6839-d.

Zahvalite se kleno hca, koje imo po kritju za knjižno preizkušeno brenu »POUR VOYAGE«. Dobite v vseh trgovinah.

Vsak dan sveže cvetje — šopki, aranžmani, vence za vsako priložnost — vam nudi po zmernih cenah; sprejemata tudi naročila za »Dan cvetja«. Cvetličarna »Vrta« Ljubljana, Miklošičeva 34, telefon 21-885, 40-n.

KONCERTI

Izredni dogodek letošnje koncertne sezone je nastop Pierra Poupiera, ki igra tudi v orkestru Slov. harmonije Bachov in Schumanov koncert za violino in orkester. Dirigent Jakob Cipci. Začetek zaradi radijskega prenosa točno ob 20.15. — Nekaj vstopnic je še na razpolago. 6844-k.

ŠOLSTVO

Ekonomska srednja šola v Ljubljani bo do 15. oktobra 1953 sprejemala prijavitelje za vstop v 1. letnik. Vabimo predvsem št. ste ki v septembru zaradi prevelikega števila prijaviteljev niso mogli biti sprejeti. Sprejemni izpiti bodo v četrtki, dne 15. okt. ob 13.30. — Revnateljstvo, 6825-5.

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredi v torek, 13. oktobra, ob 16. uri predavanje o predoru pod Gradom z osredotočenjem na gradbeniške priredbe v mestnem centru Vodi in razlaga ing. V. Černa, Vabljeno! 6823-p.

Pozivamo vse razvorne učitelje terena Tabornštari Vodmat, da se udeležijo v sredo, 4. okt. ob 20. uri v stekleni dvorani na Taborni predavateljski zasedanju iz korejske vojne, ki ga bo imel major tov. Petar Bjeogvič. Rezervni učitelji ostalih terenov vjudno vabljeno. — Odbor.

Študentje prihodovskega matematične fakultete obveščamo, da se bodo redna predavanja na naši fakulteti pričela zaradi tehničnih ovir šele v ponedeljek 19. t. m. Hkrati pozivamo vse novince da se istega dne točno ob 12.30 zberejo v balkonski dvorani univerze, — Dekanat prirodoslovno-matematične fakultete, 6834-p.

GLEDAJLISCE

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA

Nedelja, 11. okt. ob 20: Molière — Zlatni enčšan. — Izven in za podeljele.
Ponedeljek, 12. okt.: zaprto.

OPERA

Nedelja, 11. okt. ob 19.30: Puccini — Madame Butterfly. Gostovanje Rudolfa Francia — Izven in za podeljele.
Ponedeljek, 12. okt. zaprto.
Torek, 13. okt. ob 19.30: Verdi, Rigoletto, Red D.
Sreda, 14. okt.: zaprto.
Četrek, 15. okt. ob 19.30: Delibes — Coppelia. Balet — Red E.

MESTNO GLEDALIŠČE

Ljubljana Gledališka pasaža
Nedelja, 11. okt. ob 20: M. G. Savajon Trinašit jih bo — Izven.
Torek, 13. okt. ob 16: R. Tagore, Chitra — Torek popoldanski — Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 14. okt. ob 20: M. G. Savajon Trinašit jih bo — Red.
Sreda, 14. okt. ob 20: M. G. Savajon Trinašit jih bo — Red.
Sreda, 14. okt. ob 20: M. G. Savajon Trinašit jih bo — Red.

Predstava Sauvageon »Trinašit jih bo« za abonana ČETREK ki je bila 8 t. m. prekinjena zaradi demonstracij proti krvavi okupaciji šol iz con A. bo prikazana v četrti D. 22. t. m. prav tako za abonana ČETREK. Veljajo že kupljene vstopnice.

SENTJAKORSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana Mestni dom
Nedelja, 11. okt. ob 20: Nestrov. Likar — »Ah ta ljubezen šmentana« veseloigra z godbo petim in blesom. — Izven.
Torek, 13. okt. ob 20: Nestrov. Likar — »Ah ta ljubezen šmentana« veseloigra z godbo petim in blesom. — Izven.
Sreda, 14. okt. ob 20: Nestrov. Likar — »Ah ta ljubezen šmentana« veseloigra z godbo petim in blesom. — Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Lestvnikov (Sentjakovski) trg
Nedelja, 11. okt. ob 11: Penzov. Simončič — »Zlata ribica.« — Začetek sezone.

Ročne lutke, Resljeva cesta 25

Nedelja, 11. okt. ob 17: Stemle — »Carovni klubok« Premiera. Začetek sezone.
Ponedeljek, 12. okt. ob 15 in 17: Gostovanje v Svirki Loid.
Prodaja vstopnic za obo gledališki blagajni.
Predstava vstopnic za obo gledališki blagajni.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

KRANJ

Nedelja, 11. okt. ob 16: Cankar. Hlapci. — Izven.
Torek, 13. okt. ob 16: Cankar. Hlapci. — Red popoldanski.
Torek, 13. okt. ob 16: Cankar. Hlapci. — Red popoldanski.
Petek, 16. okt. ob 20: Klabund. Krog s kredo. — Izven.
Nedelja, 13. okt. ob 16: Klabund. Krog s kredo. — Izven.
Pri vseh abonmanskih predstavah so vsi vstopnice v prosti prodaji.

OBVESTILA

Električno podjetje »Tuzla«, direktorja Kreka

razpisuje natečaj za ANALITIKA-EKONOMISTA

z ekonomsko fakulteto in najmanj petletno prakso v računovodstvu po možnosti v električnem gospodarstvu.

Pisna po izbranim pravilniku ali sporazumu Dvoosebno komformno stanovanje preskrbljeno: za sence opremljena soba. Po nudi s opsem dosedanje prakse, kvalifikacije

[illegible]

razila.